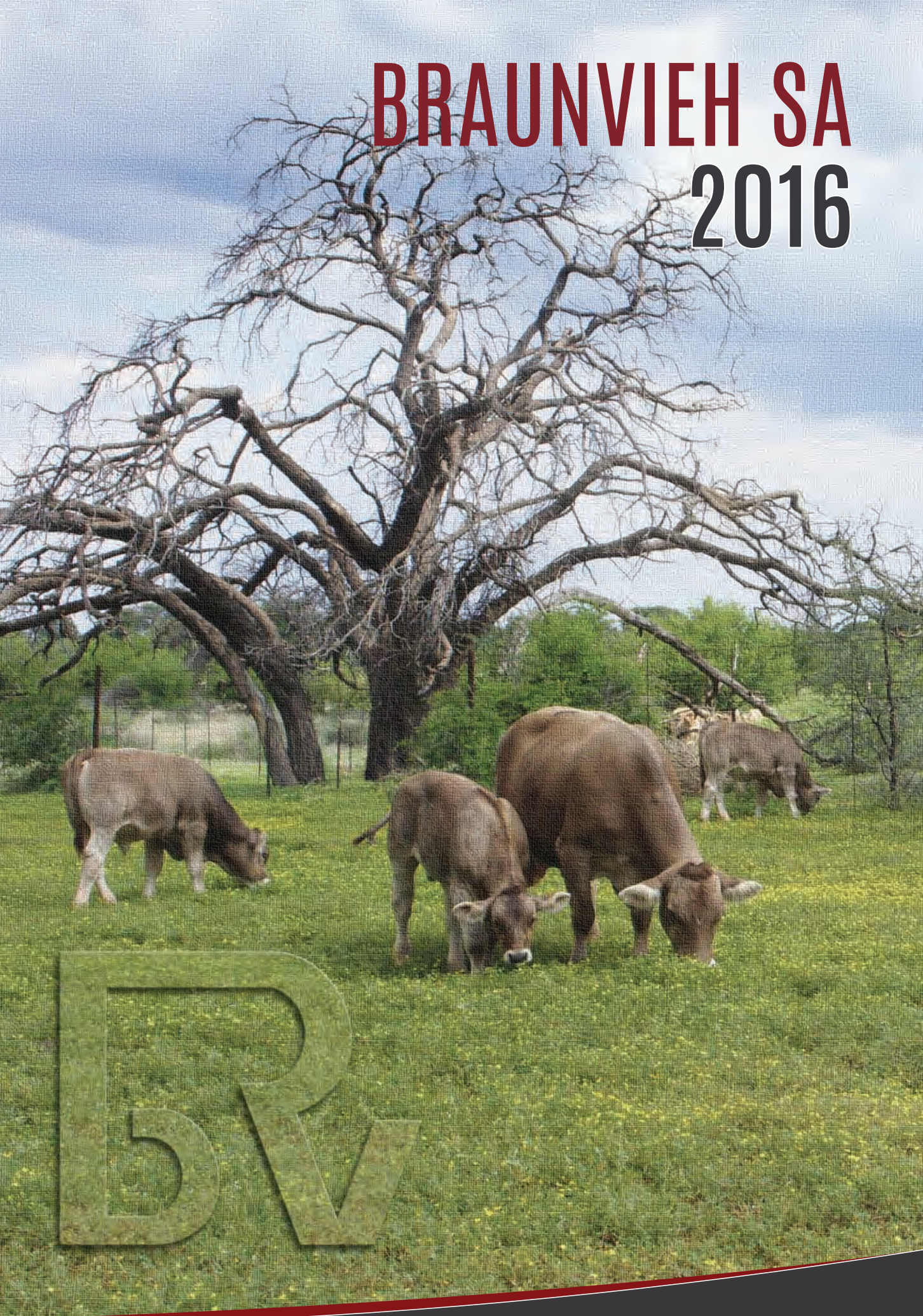

BRAUNVIEH SA 2016

Volharding kweek Egttheid!

LEON STRAUSS

082 944 4519

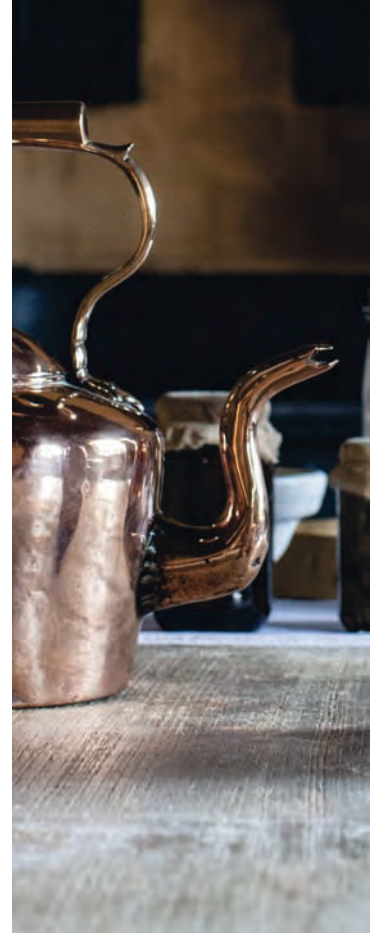
leonstrauss.jr@gmail.com

Digteby Luckhoff

LSS
BRAUNVIEH
STOET

CONTENTS / INHOUD

BRAUNVIEH GENESIS

- 5 Voorwoord
- 7 Redakteursbrief
- 10 Van toeka tot nou
- 16 Braunvieh in the United States
- 18 Webblad

QUALITY ASSURANCE

- 20 Hoe word jy 'n Braunvieh Stoetteler
- 21 Branding
- 22 How to become a Braunvieh Stud Breeder
- 23 Bouvorm Handleiding
- 24 Slaag jou bulle die toets?
- 28 Die gebruik van Pelvimetrie
- 32 Bovine Viral Diarrhoea Virus (BVDV)
- 36 Bees Brusellose
- 39 Om te Skou of nie

KOEITJIES & KALFIES

- 42 Boere met dogters
- 45 Bloemskou Collage
- 46 Uit die Braunvieh Kombuis
- 47 Braunvieh Blokraai
- 48 Inspirasie
- 49 Soduko & Boererate
- 52 Royal Show & KKNK Collage
- 54 Ledelys

Braunvieh SA, Stamboek Gebou, 118 Henry straat, Bloemfontein, 9301.

• Tel: 051 410 0967 • Faks: 051 448 4220 • E-pos: christa@studbook.co.za • Posadres: Posbus 7864, Bloemfontein 9300

BRAUNVIEH SA RAAD

From left to right front: Gawie Naudé and Hans Bester (President)

From left to right back: JC van den Berg (Secretariat Manager). Christopher Havenga, Sampie Rossouw (Vice President) and Kobus Bezuidenhout

ADVERTEERDERS / ADVERTISERS

31	9X Braunvieh	34	JC Braunvieh & Artikel
51	Berglandkoepel	53	Lizie Dolla
53	Bezuidenhout Broers	IFC & 1	LSS Braunvieh
50	Braunkristalle	IBC	Molatek
26 & 27	CDH	BC	PDW Ranch
40	Eduan	44	Rossouw's Braunvieh
15	GWK	18	Tsalach
14	Hampie van Zyl	8	Veeplaas
4	Jaborn	6	Witbek

BRAUNVIEH

Die merk van iets besonder...

Uitleg & Ontwerp van Joernaal:

PENDULUM
VISUAL COMMUNICATION

Pres. Steynstraat 38A, Westdene, Bfn • Tel: 051 448 5832/4 • E-pos: studio@pvconline.co.za • Website: www.pvconline.co.za

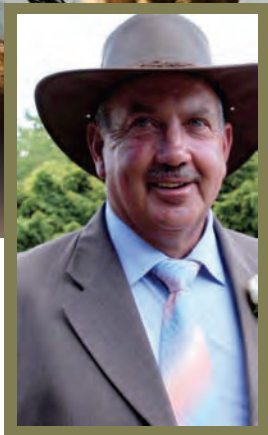

Sedert 1957 word daar met Braunvieh op Moidam geboer. Streng seleksie word toegepas vir vrugbaarheid, funksionele doeltreffendheid en ons maak gebruik van 'n wye genepoel.

Tel. 051 853 2243 • Sel. 082 553 3889 • E-pos: bornmanj@internext.co.za
Japie Bornman, Moidam, Posbus 543, Bultfontein 9670

VOORWOORD

VAN DIE PRESIDENT

Ek kan nie glo hoe vining die afgelope vier jaar verby gesnel het nie; dis al weer tyd vir 'n nuwe Joernaal!

Adverteerders maak dit moontlik om die spesiale projek, wat deesdae duur is, die lig te laat sien. Die joernaal bevat insiggewende artikels, leersame inligting, asook geskiedenis van ons ras. Ons het gepoog om dit 'n inligtingsgids, met advertensies, in een te maak.

Die afgelope aantal jare het die Braunvieh homself bewys. In fase C-interras groeitoetse, asook tydens interras-kampioenskappe met verskeie skoue, is uitsonderlike prestasies behaal.

Keurings- en beoordelaarskonferensies word jaarliks gehou om seker te maak dat keurders en beoordelaars dieselfde visie oor die ras deel. Ons is opgewonde oor die hoeveelheid jong mense wat betrokke is in ons genootskap. Dis 'n voorreg om te sien hoe die jong generasie alreeds die positiewe invloed op die ras het en daardeur 'n toekoms vir die Braunvieh verseker.

Hier buite in die beeswêreld is daar baie kompetisie tussen rasse. Daar word hoë standaarde gestel, wat prestasie aanbetref. Prestasietoetsing is niks nuut nie. Ons moedig telers aan om so veel as moontlik prestasiedata in te stuur. Die tegnologie is tot ons beskikking en ons moet ten volle daarvan gebruik maak. Met die onderskatte ras waarmee ons boer, kan ons met behulp van aangetekende data, beter besluite neem.

Op dié wyse kan die Braunvieh net vooruit gaan. Om volhoubaar te vorder met stoetteling, sal ons volgens prestasie moet selekteer en nie sentimenteel raak oor "mooi diere", wat nie kan aanpas en presteer nie. Prof. Jan Bonsma het tereg gesê: "Meet om te weet".

Ek bedank graag die vorige president, Christopher Havenga, wat baie moeite gedoen het om telers bymekaar te kry en verskille uit te klaar. Dankie aan die raad wat my werk ligter maak en met groot entoesiasme die Braunvieh eerste stel.

Dankie aan Christopher Havenga en Daleen Roos met die reuse taak om die Joernaal die lig te laat sien. Ook 'n woord van dank aan die borge, waarsonder die publikasie nie moontlik sou wees nie.

Ek glo dat die vasberadenheid van telers 'n bewys is dat hierdie ras die toets van die tyd deurstaan het. Dit is nou in ons telers se hande om voort te bou op standarde wat in die vleisbedryf vasgelê is, en sodoende vir die Braunvieh 'n blink toekoms te verseker.

Sukses lê nie daarin om buitengewone dinge te vermag nie, maar om gewone dinge buitengewoon goed te doen.

HANS BESTER
PRESIDENT

WITBEK

BRAUNVIEH STOET

• Beste TKP: 2012, 2013 & 2014 • Vleissentraal
SA Stamboek Elite vleisbees kudde: Goue
toekenning 2014 & 2015 • Elite koei toekenning:
Platinum 2015 • Kudde van die jaar 2014 & 2015

Hans Bester 0834691258 • Dr. Hanri Bester-Cloete 0737400232
hanribc@gmail.com • Dr. Daleen Roos 0732994591
daleen22bester@gmail.com • Molly Bester 0732441162

REDAKTEURS BRIEF

Met hierdie gesegde in gedagte pak 'n gewone mens gewone take met buitengewone entoesiasme aan. Elke taak wat ons verrig of nie verrig nie, weerspieël iets van onself, van ons passie, van ons lewensvisie, van ons menswees.

Hierdie 2016 uitgawe van die Braunvieh SA Joernaal was "klipharde werk" – soos net Christopher, my mede-redakteur, dit kan sê! Ons twee het hierdie taak saam aangepak en dit was 'n wonderlike geleentheid om op hierdie kreatiewe manier van ons tyd en moeite vir ons ras te kan teruggee. Christopher Havenga – dankie vir jou innoverende denkwysse en geduld wat spanwerk maklik gemaak het!

Ek is trots op ons Joernaal!

Dankie aan al ons geduldige familie – sonder julle sou ons nie groot dinge kon aanpak nie, dankie aan Iván en sy span by Pendulum Visual Communication – julle is ysters en werklike staatmakers, en dankie aan ons Raad wat ons ook deurentyd ondersteun het!

"Accept responsibility for your life, know that it is you who will get you where you want to go, no one else." - Les Brown

Aan ons Skepper en Verlosser kan ons altyd dank bring! Psalm 8:5-10 (1983 vertaling) stel ons bevoorregte posisie besonders goed vir my:

"Wat is die mens dan dat U aan hom dink, die mensekind dat U na hom omsien? U het hom net 'n bietjie minder as 'n hemelse wese gemaak en hom met aansien en eer gekroon, U laat hom heers oor die werk van u hande, U het alles aan hom onderwerp: skape en beeste, alles; selfs die diere in die veld, die voëls in die lug, en die visse in die see wat die oseane deurkruis. Here, ons Here, hoe wonderbaar is u Naam oor die hele aarde!"

May each breeder enjoy this publication, feeling proud of their contribution, advertisement or article! Thank you to every helping hand along the genesis of this Journal. We are excited to be able to publish yet another work of art to showcase the breed of art: the Braunvieh.

Daleen

Radio

Internet

Magazines

Books

217 Clifton Avenue
Lyttelton • Centurion
Private Bag X2010
Lyttelton • 0140
Tel: 012 664 4793
Fax: 012 664 2570

VEEPLAAS

STOCKFARM

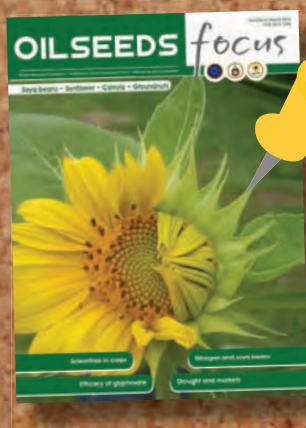
HANDELSPOS / TRADING POST

AFMA MATRIX

OILSEEDS FOCUS

FARMBIZ

INCORPORATING

FARMLINK AFRICA

www.agriorbit.com

Veeplaas Tydskrif
Stockfarm Magazine
Farmbiz

@Veeplaas1
@stockfarmmag
@farmbizmag
@onderdiehamer

RSG Landbou
Landbouradio
Grootplaas (kykNET 144)

BRAUNVIEH

GENESIS

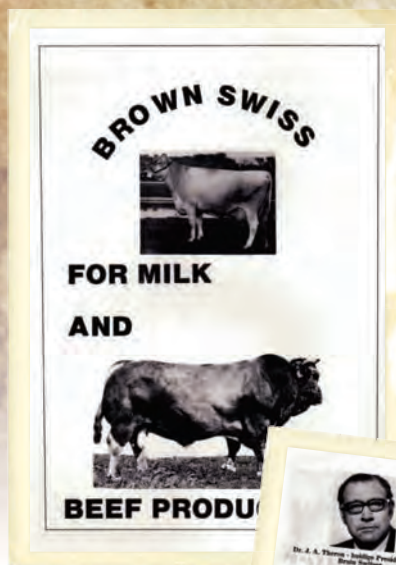

Die genootskap is op 2 April 1925 gestig. Byna 'n eeu later kan ons met trots terugkyk en die vordering in ons ras is opvallend

Van...

V A N T O E K A T O T N O U

Gawie Naudé talked to former Braunvieh breeders regarding their remembrances of the old days of the Brown Swiss (Braunvieh):

Mark Humphrey Sephton : Born on 10 May 1932. He has been farming at Faskally, Barkly East until 2000 and then retired to Gonubie.

He ran a Brown Swiss stud with Paul Raymond Sephton, his brother, 'till the late 1980s. The Sephton Brothers were the sons of Mr Ray Sephton, of the well-known Pitlochri stud.

Mark shared some of his early experiences. He still remembers that as a young boy, with his elder brother Paul, the milk parlour as it was called in those days. They were bare foot in the warm cow manure on a cold winters morning on their Pitlochri farm in the Barkly East district. They used to milk the cows by hand and send the milk to the cheese factory in Barkly East.

Mark also talked about the experience of showing cattle at the Johannesburg show back in those days. The animals had to walk to the closest Railway side-line at New England station and were then transported by train to the show. As young boys they travelled with the animals in the train on a trip of about five days. They attended the show for ten days and then came all the way back to New England station and back to Pitlochrie.

In 1916 C.R. Sephton visited Switzerland and thought that the brown cows will do well in the mountains at Pitlochrie. He came back and found some Brown Swiss cows for sale in the Eastern Province from a certain Mr. Thatcher. He bought some of those cows to start his herd. Those animals were not exactly what he wanted, mainly because of their milk line and he decided to import cattle from Switzerland.

In 1935 he imported one bull and two heifers. They did very well and he later also imported five heifers and four bulls to improve the herd at Pitlochrie. These animals formed the nucleus of the Pitlochrie stud.

Since the interview Mark Sephton sadly passed away on 30 October 2014 at the age of 82 years.

- Gawie Naudé

Brown Swiss Diamond Jubilee - Pretoria 1967.
Bruin Swisler Diamant Jubileum - Pretoria 1967.

... Toeka...

V A N T O E K A T O T N O U

Gawie also spoke to Mrs Gladys Potgieter, wife of the late Basie Potgieter, of the Millard Brown Swiss stud.

She remembers the good friends that they made among the breeders and the many happy shows and field days they attended. Uncle Basie imported a number of animals from Switzerland but never went there himself.

He used to send his son, Henry, to do the selections. Henry then came back via the ship to accompany and care for the animals. At one stage he imported the cows named Minerwa and Adelle and the bull Caizer. Minerwa, according to her was at that stage the most expensive cow exported from Switzerland. Minerwa happened to be an excellent cow and ended as a gold cup winner at the Johannesburg Easter Show.

Aunt Gladys resides in the Barkly East Service Centre for the Elderly at the current age of 95.

What a privilege to know these former breeders and to have had the opportunity to engage with them over the years.

- *Gawie Naude*

Yet another progressive step was taken in 1951 when the Society discontinued the publication of registration records in the S.A. Stud Book and commenced the publication of a South African Brown Swiss Cattle Herd Book, at the same time a distinctive Certificate was issued for the breed under the seal of the S.A. Stud Book Association. The registration of all pure bred livestock is governed by the Registration of Pedigree Act No. 22 of 1920 as amended in 1952. In terms of this Act, only the S.A. Stud Book Association may issue a registration Certificate but breed Societies are permitted to further the interests of their particular breed and to formulate their own rules subject to the approval of the Stud Book Association.

gedoen toe die Vereniging die publikasie van geregistreerde rekords in die S.A. Stamboek 'n Suid-Afrikaanse Bruin Switserse Stamboek met die seël van die S.A. Stamboekvereniging uitgereik. Die registrasie van alle opregteliks gewig in 1952. In ooreenstemming met die wet van 1920, slegs die S.A. Stamboekvereniging word toegelaat om die belange van hul besonder ras te bevorder en hul eie reëls te formuleer onderworpe aan die goedkeuring van die Stamboekvereniging. Die groot doel is om die depressie in die

The team that won the W.A.S. trophy for the best team of any dual purpose breed during the 1968 Rand Easter Show.

Die span wat die W.L.G. trofee gewen het by die 1968 Randse Paasskou vir die beste span van enige dubbeldoelras.

... Tot...

VAN TOEKATOT NOU

Nuusbrief Newsletter

1975

 REDAKTEUR: S.A. STAMBOEK TEGNIESE DIENSTE AFDELING
 EDITOR: S.A. STUD. BOOK TECHNICAL SERVICES DEPARTMENT

No. 1

REDAKSIONEEL

Waar was ons? Waar staan ons nou? Wat noodsaak veranderinge en hoedant kan ons daarby aanpas? Ja, tereg kan die vraag gevra word, wat presies is die huidige probleme waarmee die Bruin Switseras en -telers in Suid-Afrika gekonfronteer word en nog meer belangrik — hoe kan ons daardie probleme hanteer en oorkom.

Hierdie vrae is tans seker herhaaldelik aan die orde van die dag wanneer Bruin Switser-telers mekaar ontmoet en ook wanneer die bestuur vergader. Reeds vir 'n geruime aantal jare was dit die onderwerp van bespreking waaruit dan ook die verdeling van die Bruin Switseras in Suid-Afrika in 'n Suivel- en 'n Dubbeldoel Bruin Switser voortgevoel het.

Tans heers daar dan ook groot verwagtinge en optimisme. Terselfdertyd moet egter besef word dat alhoewel die besluite nou geneem is, daar harde werk, toewyding en ywer van ons almal gevestig sal word ten einde in staat te wees om die vrugte van hierdie besluit te kan pluk.

Dit is dan ook belangrik dat elke Bruin Switser-teler so gou as moontlik moet besluit watter rigting hy gaan inslaan. Solvi dit gekon is, moet elke lid dan, sonder om terug te kyk, apleks skouer aan die wiel sit en vooruit streef.

Dit is derhalwe baie belangrik dat elke lid dit in sy persoonlike belang ag om so gou as moontlik ten volle op hoogte te kom met wat presies beoog word met 'n Suivel Bruin Switser of 'n Dubbeldoel Bruin Switser.

Ten einde in hierdie opsig behulpzaam te wees, sal die S.A. Stamboek Tegniese Dienste Afdeling, in samewerking met die Bestuur van die Bruin Switser Genootskap eersdaags opleidingskursusse aanbied — beide ten opsigte van die Suivel- sowel as die Dubbeldoel Bruin Switser. Sodanige wil ons aan alle beoordeelaars en anders die geleentheid bied om ten volle vertrouwd te raak met die bou- vorm en ander aspekte van die Bruin Switser wat in die toekomst in ons land geteel sal word.

In die geval van beide groepe bly die winsmotief die doelstelling. Die melkkoei waarna ons streef is 'n koei wat haar bestaan uit 'n ekonomiese oogpunt regverdig en dus die grootste moontlike wins moet lewer deur ekonomies-doeltreffende produksie. Inagelyks sal die Dubbeldoel-teler ekonomiese melk- en vleisproduksie nastreef. Hieroor kan boekele gaskryf word — maar virens genog hiervan. Ons sluit af deur hier fotos te plaas van die Suivel- en die Dubbeldoel Bruin Switser wat ons gaan nastreef.

Voor vlnr: Mnr. E. Oosthuizen, mnr. P.D.W. de Villiers (Voorsitter), mnr. L. de Jager,
 Agter vlnr: Mnr. P.J. Coetzee (Ere-Tesourier), mnr. C.F. Stafford (Vise-Voorsitter), Mnr. G.F. Naude, Mnr. W.v.R. Versfeld.

VEEBOERDERY EXPO

Op die 17de April 1986 was 'n baie insiggewende Veeboerdery Expo op Klipmuts in die Kapspeklakte aangebied deur B.K.B. Lewendehawe Koop.

Dit was 'n baie insiggewende dag met 'n uitstalling van 17 Skaa- en 22 Beesrasse teenwoordig onder een dak met genoeg ruimte vir alle uitstellers om sy ras so goed moontlik aan die publiek bekend te stel.

Daar was 'n spreekbeurt vir elke Ras ingerum wat volgens rooster afgeleef het.

Die vertoningsdiere was puik wat deur B.K.B. self gewerk is van telers van die omgewing.

Ons Bruin Switser uitstalling was afkomstig van Adv. H.D. Beukes se stoel naby Grabouw. Wat werklik baie aandag getrek het. Ons het 'n bedryfse dag gehad. My vrou en ek met hulp van mnr. Wouter du Toit van Botrivier, moes bontstaan om al die navraag te kon beantwoord.

Die besoekers was 'n belangstellende groep mense wat bestaan het uit boere, sakeman boere, Bankekonome, leerlinge van 4 Landboukole, 2 Landbou Kolleges, 2 Universiteite wat die oorsaak ook was dat die grootste deel van die besoekers jong Landbou studente was wat gewissel het van student tot doktersgraad studente. Dit was egter baie aangenaam om met al ek 'n Bruin Switser word te kon wysel. Want ons Landbouers en

meer nog veetelers is mos een groot familie met gesamentlike belangte oor die hele wêreld heen.

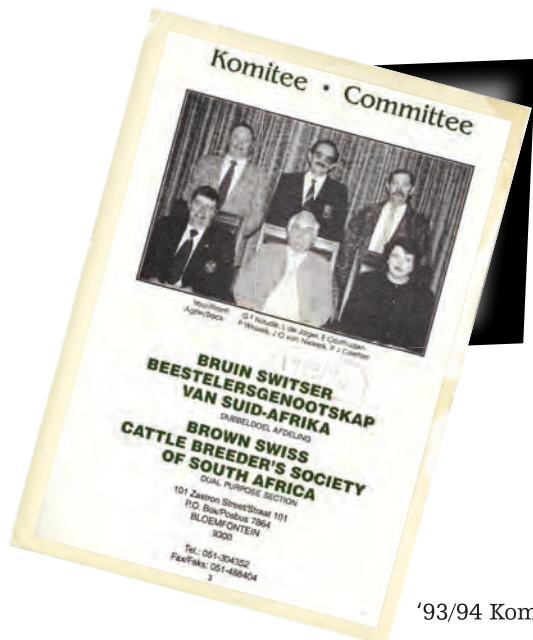
Die Bruin Switser Beestelersgenootskap van S.A. wil Adv. Beukes baie bedank vir sy moeite om beste beskikbaar te stel vir die dag in 'n baie drukke seisoen. Het hy, hom die moeite nie ontsien nie.

Aan die B.K.B. span wat die dag se reellings behartig het, baie geluk met so 'n eerste poging. Ek sal graag wil sien wat volgende jaar sal op lewer.

Ook geluk en sukses van ons aan al die uitstellers op die Expo wat met die veebedryf gemeed is. Vermeed, Veevoers en Oudmeester. Wat na ons diersorg omsien.

Alie sukses vir die toekomst.

PIET DE VILLIERS

'93/94 Komitee

Bruinwitser telers in tradisionele drag

...Nou!

V A N T O E K A T O T N O U

^
^
'n Rustige toneel van Bruin Switsers onder die bome het ons begroet met aankoms by Rob Ferreira. Hard besig met die oprigting van die krale onder die groot tent.

<< Dr. Immelman en
Mnr. Stafford in gesprek

J HAMPIE VAN ZYL BOERDERY

Die Kalaharie, 'n dorre, vreedsame semi-woestynarea aangrensend aan die suidelike dele van Namibia en Botswana.

BEAULIEU, 'n tipiese Kalaharie plaas, 30 kilometer suid-wes van Kathu in die Noordkaap – hier boer ek, Hampie van Zyl, hoogs suksesvol met my trotse Braunvieh Dubbeldoel. Stoet vir die afgelope 29 jaar.

Die boerderytoestande is uitdagend, met gemiddelde somertemperature van 38 grade celsius, en met winters waar die temperatuur gereeld tot minus 5 grade daal! Die drakrag is 112 per grootvee eenheid. Die gemiddelde jaarlikse reënval is maar 'n skrapse 200 millimeter indien ons gelukkig is. Dit is 'n sand wêreld met pragtige soetveld en kameelbome, witgatbome en bessiebosse.

Hierdie geharde wêrelddeel stel absolute oorlewingseise aan mens en dier. Slegs die sterkste en mees funksionele mens en dier oorleef hier suksesvol. Histories was dit die geloof onder boere dat slegs geharde beesrasse soos Afrikanerbeeste en Bonsmaras hier kan oorleef. Totdat ek, 29 jaar gelede, die Braunvieh's hier kom vestig het. Almal was skepties, want dit is dan 'n Europese ras wat nie in die ander uiterste Kalaharie toestande sal oorleef nie!

Vir 29 jaar het 'n Braunvieh nog nooit by my van droogte gevrek nie, en behaal ek klokslag jaarliks die hoogste speengewig kallers op ons plaaslike veilings hier; soms tot 25 kilogram swaarder gemiddeld! Lang kloue is by meeste boere in hierdie sandwêreld 'n groot probleem, maar ek besit nie eens 'n kloutang nie! Rasse wat met pigment sukkel oorleef nie hier nie, veral oogprobleme, terwyl die donker gepigmenteerde Braunvieh's hier gemaklik oorleef in die warm 40 grade somersdae.

Die Braunvieh het by my in uiterste ekstensiewe omstandighede ook bewys dat stapvermoeë in hierdie dik sand geen probleem is nie!

Braunvieh bulle word al meer in my omgewing in die Kalaharie vir kruisteling gebruik, en werk kruisteling hier in my wêreld uitstekend op Bonsmaras en Brahmaan tipes.

Die verwarrende beeld van die historiese langhaar, melktipe Switserbees is al lankal hier by my reggestel. Hier boer ek met swaar medium raam tipe, gladde ware dubbeldoel Braunvieh's wat alle ander rasse hier met beide melk- en vleiskapasiteit klop!

Ja, hier by my in die absolute teenoorgestelde toestande as in Europa, het die Braunvieh soos 'n handskoen kom aanpas en inpas! Die Kalaharie sal nooit weer dieselfe wees nie, want op haas elke plaas sien jy die Braunvieh eienskappe in die meeste aantelkoeie. Die groot bruin koei het gekom om te bly – hier, net soos in Switserland! Met trots kyk ek gereeld as die bruines, glad en gesond op die horizon wei met die mooiste denkbare Kalaharie sonsondergang in die agtergrond!

Die Braunvieh en die Kalaharie is soos melk en heuning, in volmaakte balans!

GWK Veilings

Trots geassosieer met Braunvieh SA

Foto: Nescafé van Eduan Braunvieh Stoet
Nasionale veiling 2015 Hoogste prys behaal R 87 000 vir Bul van Eduan Braunvieh.

GWK Veilings Kimberley

053 832 5227

Willie Meyer (Uitvoerende Bestuurder)

071 680 4103

Sarel Cilliers (Bedryf Bestuurder: Kimberley)

082 447 7450

Schalk Erlank (Stoetvee Adviseur)

082 558 6891

MC Campher

083 259 8528

Jan Erasmus

082 924 6096

GWK

innoveer landbou

gwk.co.za

Braunvieh in the United States

My name is Molly Mirassou. My Mom, Leslie, and I started Star Ranch Cattle in Weatherford Texas USA in the fall of 2010 when we purchased my first Braunvieh show heifer and 8 mother cows.

It may have started out as a small 4-H project to show but we immediately fell in love with the incredible brown cow. We strive not for quantity but high quality; raising competitive show cattle that don't compromise function nor form. We are passionate about helping and encouraging young people in the industry and breed through local clubs and Jr. Braunvieh shows. The youth hold the future of breed, it is imperative to educate and guide them to become Agricultural and Braunvieh advocates.

The first importation of Braunvieh cattle to the U.S. was between 1869 and 1880. These cattle selected for milk were the basis for development of the American Brown Swiss dairy breed; recognized in 1890 and thus a separate breed. However, it was in 1983 that the first Original Swiss Braunvieh selected for beef, were imported from Switzerland by Harlan Doeschot of Firth, Nebraska. Since then there has been quite a bit of genetic sharing between the U.S. and Canada and even some with Mexico. The Braunvieh Association of America was organized and incorporated in 1984. It is now located in Adkins, Texas 78101 and the current president is Dwight Alexander from Sulpher Springs, Texas.

Braunvieh cattle have been tested and measured for hundreds of years in Switzerland. Bulls are sent to test stations that mimic feedlot like conditions where gain, intake, efficiency, marbling, Rib Eye Area, back fat, and other things are measured calculated to determine which bulls cost the least or make the most money.

Braunvieh breeders in US have led the pack in efficiency testing and the cattle have performed very well against other breeds, according to reports from Grow Safe Systems, and test stations like the Genetic Development Center at Sexing Technologies. Braunvieh sired steers (both purebred and crossbred) have also won numerous awards at carcass or commercial steer contest like The Great Western Beef Expo, Beef Empire Days, Texas A & M Ranch to Rail program, and Houston Livestock Show and Rodeo, and San Antonio Stock Show and Rodeo.

Braunvieh crossbred calves have proven to be very successful. Most breeders note that being such a small little known breed; getting the first time commercial buyer may require a lot of education and promotion; however once they give Braunvieh cattle a try, the repeat buyer is very easy to come by. Braunvieh cattle consistently exceed expectation in crossbreeding. For example, "According to the USDA's Meat Animal Research Center (MARC) data, Braunvieh calves have the highest rate of survival (951%) from birth to weaning of all Continental and Bos Indicus breeds tested." It was also shown at MARC that "the average age at puberty for Braunvieh cross heifers was 332 days and the percent of Braunvieh cross females pregnant at 550 days was." "I'm bragging here. But I wanted you to know what is possible with Braunvieh and good management. We harvested a group of 129 head at Greater Omaha, quite possibly the best plant in the world. "The vision cameras had been recalibrated just ahead of this run. These calves were approximately 13 months old and were the first cut out of last year's calves (first cuts are notoriously all over the board).

The vast majority of these calves' dams were from 3/8 to 7/8 Braunvieh and of the 129 animals, 20 were Braunvieh sired. "The plant manager, Angel Fili, when looking at the printed report from the run said, 'impossible'; 'can't be done'; 'never seen before'. The group went 93% Choice with 60% YG1s and 2s," Art Brownlee, JHL Ranch owner, Ashby, Nebraska.

The Braunviehs adaptability and many good characteristics make them a great option to crossbreed to in many climates and with many breeds. In the US the environment and what the producers expect from the cattle changes much in the different states, so Braunviehs can be seen crossed on many different breeds from the British type cows in the cold and high altitude of the north to the Bos Indicus influence cows in the hot dry weather of the South. Braunvieh sired calves have something to offer everyone, from steers in the feedlot to heifers to be replacement females.

Black and polled cattle have been in high demand for some time in the US. The black is because of the Certified Black Angus Beef program that gives premium to black cattle that also meet certain carcass quality standard.

The Polled has been popular due to the obvious advantages of less stress on calves and less labor for producers plus improved calving ease. Some breeders started selecting for only all black all polled cattle very quickly because that is what their commercial buyers wanted. Remember there is some influence from another breed (usually Angus) to create that. That is why according to John Geno when crossed back on the popular black commercial cows less hybrid vigor may be achieved than was initially seen with the traditional and Original cattle. What's new with the Braunvieh in US?

Some breeders are using DNA testing to select for alleles tied to traits like carcass and meat quality, stress tolerance, and fleshing ability. This compliments EPDS, and taking bulls to test stations well. The newest and exciting addition is a new youth program that was started in Texas and is now open to anyone in the country. Being the Braunvieh Association of America is very small by US standards (just over 300 members including youth members) growth, education, and promotion is needed.

The Junior Braunvieh Breeders Incentive JBBI program gives young people the opportunity to compete for a certificate to help them get a heifer from a Braunvieh breeder then the breeder can nominate that heifer for a fee to the Futurity show the next year where all the fee money is put in to a pot for the Juniors to compete for both with their heifer in the show and in high point from many contests that test their knowledge of Braunvieh cattle and skill in showmanship, salesmanship, and speaking. This program was just started in May 2015 and has already brought in more members and excitement. The Fullblood Braunvieh Breeders Cup is a similar concept that grew off of the JBBI where breeders can nominate fullblood or Original Heifers being shown by a Junior member with the monies going to the heifer that wins the most points at 3 BAA shows that year.

Besoek ons Webblad • Visit our Website.

www.braunviehsa.co.za

Tsalach
Braunvieh Stud

A NEW
BLUP ON
THE RADAR!

IZAK & HELENE MALHERBE

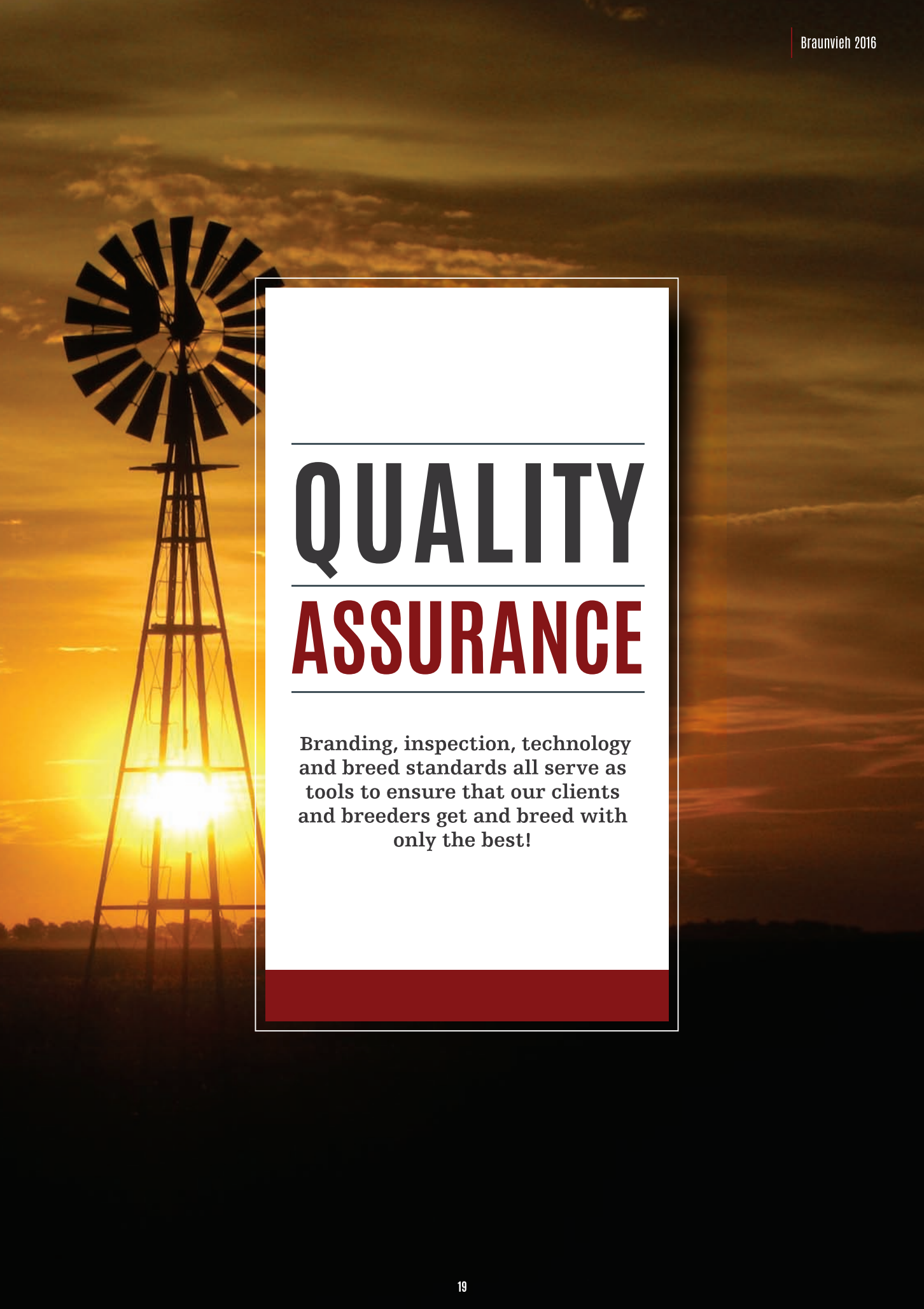

helene.m00@gmail.com

Living Waters, Luckhoff, Free State

072 718 6197

QUALITY ASSURANCE

Branding, inspection, technology
and breed standards all serve as
tools to ensure that our clients
and breeders get and breed with
only the best!

HOE WORD JY 'N Braunvieh Stoetteler

Saamgestel deur Dr. Daleen Roos

Word 'n lid

- Sluit aan deur die Lidmaatskap vorm van ons webtuiste af te laai - www.braunviehsa.co.za/p12/the-society/braunvieh-membership-application.html
- Kontak die kantoor by 051-4100957 of epos ons by braunviehsa@studbook.co.za

Bekom Braunviehs

- Moenie aankoop by telers wat nie onder die Braunvieh SA Genootskap geregistreer is nie. Bel gerus die kantoor om seker te maak dat voornemende verkopers die ware Jakob is.
- Kontak enige Braunvieh Keurder en maak seker dat diere wel reeds gekeur is voordat jy diere koop. Braunvieh bulle moet gebrand wees met die !
- Doen ook self deeglike navorsing - vind uit wat die mark wil hê en neem ingeligte besluite

Kuddebesoek

- Indien sommige aangekoopte diere nie SP diere is nie, moet 'n keurder die diere kom keur voordat hulle as basisdiere vir stoetteling gebruik kan word. Let ook op dat diere 18 maande en ouer geskik is vir keuring.
- 'n Keurdersbesoek is buitendien belangrik - dis persone wat baie kundig is en goeie advies kan gee oor kuddebestuur, seleksie, boekhouding en stoetteling. Gebruik die kans ook sommer om deel te word van die Braunvieh familie!
- Maak seker dat al jou diere voor die besoek reeds getattoeër is, oorplaatjies met duidelike nommers of name in het, en gebrandmerk is volgens die vereiste van SA.

Administrasie na die besoek

- Tydens die kuddebesoek sal sekere diere goedgekeur word, of is reeds geregistreer.
- Die keurder sal die lys met nuutgekeurde diere instuur aan die kantoor, wat dan al die diere op die Logix stelsel sal laai onder jou stoetnaam.
- Jy sal ook 'n harde kopie ontvang, gaan dit na en enige regstellings kan via die keurder aan die kantoor gestuur word.

Logix

- Logix is die sagteware program wat gratis beskikbaar is aan alle lede van SA Stamboek. As jy 'n Braunvieh Stoetteler is, is jy outomaties ook lid van SA Stamboek. Ander plaas sagteware kan ook gebruik word vir die inlees van data, maar moet op eie koste aangekoop word.
- Raak bekend met Logix - gaan op SA Stamboek se webtuiste en volg die LOGIX skakel. Volg die stappe en skep 'n gebruikersnaam en wagwoord.

Data

- Die instuur van sekere data is verpligtend. Hoe meer data jy instuur van jou kudde, hoe meer betroubaar is jou resultate.
- 'n Goeie skaal is 'n belangrike belegging, omdat die volgende gewigte verpligtend is: Geboortegewig, Speengewig, 12-, 18-maande en volwasse gewigte is tans nog nie verpligtend nie, maar word sterk aanbeveel.
- Weeglyste kan vanaf die kantoor aangevra word, of direk op Logix ingesleutel word.

Jaarprogram

- Deur nuusbriewe te lees, gereelde e-posse van die kantoor na te gaan en die webblad te besoek, sal jy op hoogte bly van al die Braunvieh aktiwiteite: skoue, veilings, boeredae, kursusse, uistallings en nog baie meer!
- Neem deel aan die aktiwiteite en word deel van die Braunvieh mense.

Geniet jou diere

- Iemand het tereg gesê: "Money can't buy happiness, but it can buy cows - and that is kind of the same thing!". Geniet die pragtige ras en deel in ons passie!

BRANDING

Die belangrikste punte is saamgevat in die “Standaard van voortreflikheid t.o.v. die Braunvieh SA”. Waar van toepassing, sal die paragraaf nommer as verwysing bygevoeg word.

Die “standaarde van voortreflikheid” geld te alle tye, maar om kopers te beskerm teen bulle wat onder standaard is, is ‘branding’ ingestel. Geen bulle onder 18 maande mag gekeur en gebrand word nie.

Keurders moet dus op die volgende punte klem lê, tydens keuring:

1. **Kop:** manlikheid is n definitiewe vereiste... (1.1)
2. **Nek:** korterig, met sterk en goed gespierde manlike skof... (3.1)
3. **Skouers en borsvloer:** spier- en ligametaanhegtings van skouers tot bors, moet stewig en ferm wees. Die borsvloer moenie toeknyp tussen voorbene nie. Pasop vir prominente skouerknoppe... (4)
4. **Middelstuk:** Ribbekas moet lank, breed en diep wees, met goeie buikkapasiteit (sprong van rib)... (5)
5. **Rug en lende:** moet lank en breed en sterk wees; wegval agter die blaaië, is ongewens; dis ‘n teken van ‘n tekort aan bespierung... (6.1)
6. **Kruis en stertwortel:** bespierung moet deur die rug tot op die kruis sigbaar wees. Sterk in die lende, is van groot belang... (7.1) Die stertwortel mag nie te prominent wees nie (bobbejaanstert); dit is sterk oorerflik.
7. **Dye:** Goed gespierd, dik, vol en diep, op die buite-, sowel as binnedye... (8.1). Daar moet gewaak word teen droë en dubbele bespierung. ‘n Teken van droë bespierung, is n silindriese bul, sonder buikkapasiteit.
8. **Hakke:** daar moet gediskrimineer word teen ‘regophakke’, ‘sekelhakke’ en koeihakkigheid.
9. **Bene:** Baie lank of te kort op die been, is ongewens... (14.3)
10. **Skede:** die hoek moet nie 45° oorskry nie. Die naelvel moet nie vlesig wees nie, die bul moet die skede goed kan beheer en nie ‘n prolaps wys nie. Die skede moet nie laer as die haklyn wees nie.
11. **Skrotumomvang:** bulle 18 – 24 maande moet n minimum van 32cm en bulle 24 maande en ouer – ‘n minimum van 33cm, in die middel gemeet, met die maatband redelik styf (AJV 2014).
12. **Speenindeks:** ‘n Bul moet ‘n minimum speenindeks van 90 hê, om te kwalifiseer vir ‘branding.’

HOW TO BECOME A Braunvieh Stud Breeder

Compiled by Dr. Daleen Roos

Become a member

- Join by filling out a Membership application form that can be obtained from our website - www.braunviehsa.co.za/p12/the-society/braunvieh-membership-application.html
- Contact our office at 051-4100957 or send us an email at braunviehsa@studbook.co.za

Buy Braunviehs

- Do not buy from breeders that are not registered under the Braunvieh SA Society. Give our office a call to make sure that you buy from a reputable breeder!
- Contact any Braunvieh inspector to make sure that you buy good quality animals. Braunvieh bulls must have a brand if they are inspected and found to be good enough to be sold under the protection of the Society.
- Also do some thorough research yourself to familiarise you with breed standards and what the current markets want.

Herd visit

- If some bought in animals are not SP animals, an inspector must come and inspect these animals to be able to register them as Appendix A animals. Also note that animals of 18 months and older are to be inspected.
- A visit from an inspector is an important tool to use as a kickstart - much knowledge can be gained about herd management, selection, bookkeeping and studbreeding. This visit will also be a first opportunity to become a part of the Braunvieh family!
- Make sure that all your animals are being tattooed, eartagged with clear numbers or names on it and branded according to law before the day of inspection.

Administration after the visit

- During the herd visit some animals will be added to your registered animals, as well as the animals that are already stud animals.
- The inspector will send in the list with new animals, and these animals will be loaded onto your Logix profile under your studname.
- You will also receive a hard copy which you need to check; should any adjustments be made, the inspector and the office should be notified.

Logix

- Logix is the software programme that is available free of charge for SA Studbook members. If you are a Braunvieh Breeder, you are also part of SA Studbook. If you wish to use other software to send in data, it can be used, but you will have to fund it yourself.
- Familiarise yourself with Logix - go to the SA Studbook website and follow the LOGIX link. Follow the steps to create your own username and password.

Data

- You are obligated to send in some data. The more data you submit for your herd, the more reliable are your results.
- A proper scale is an important investment, because the following weights are not negotiable: Birth weight, weaning weight. 12 and 18 month weights are still optional, as well as adult weights - but it is advisable to send in as much as possible.
- Weight lists can be acquired from the office or it can be directly typed in on Logix.

Year programme

- By reading newsletters, checking your emails from the office regularly and by visiting the webpage, you will stay up to date with all Braunvieh activities: shows, auctions, farmers' days, courses, exhibitions and much more!
- Take part in these events and become a member of the Braunvieh family.

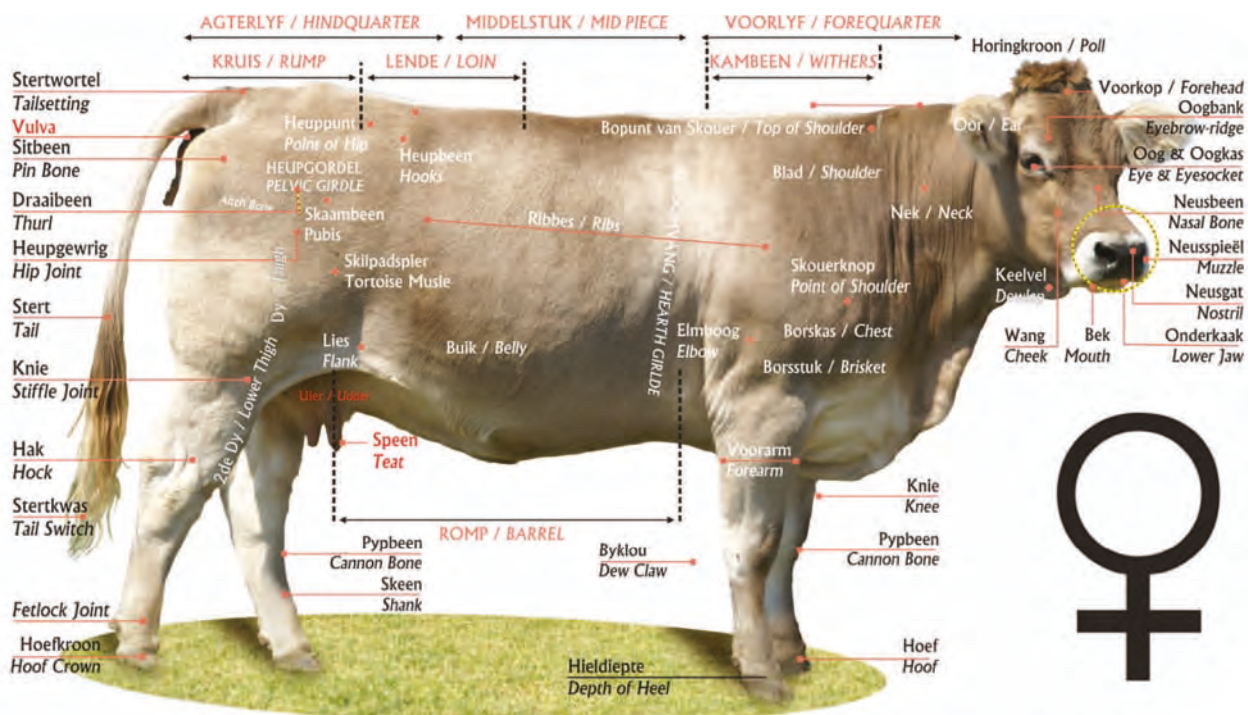
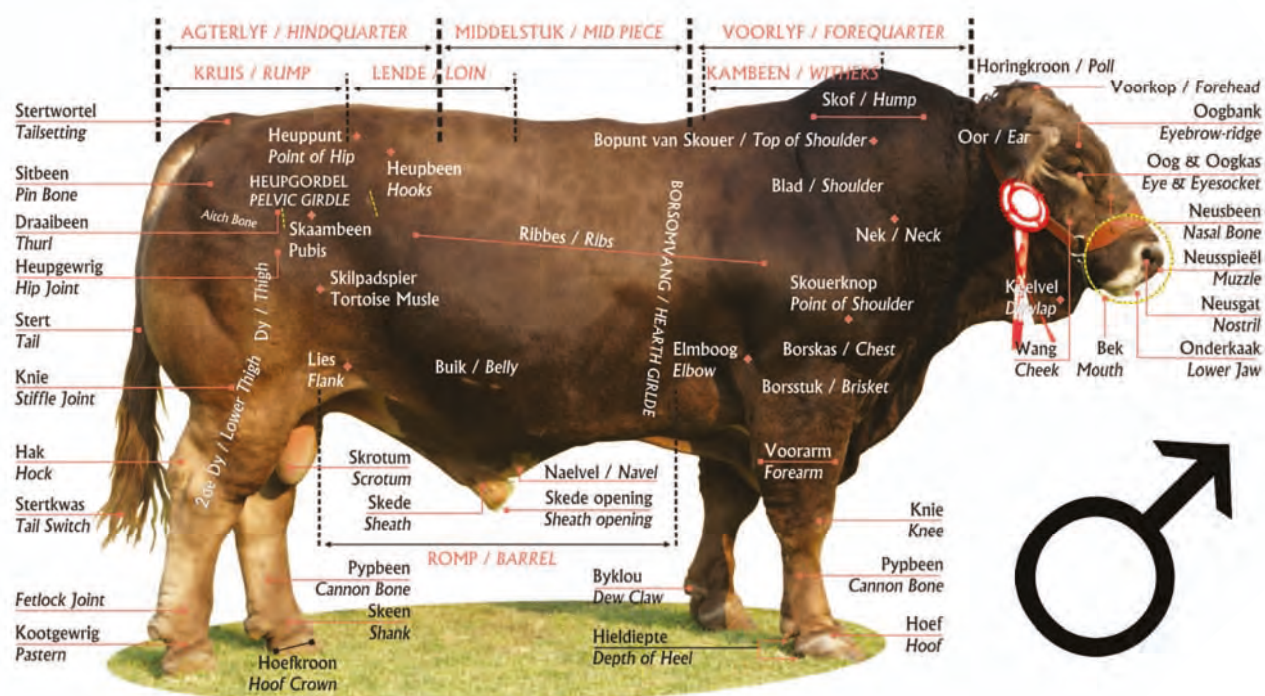
Enjoy your animals

- Somebody said, "Money can't buy happiness, but it can buy cows - and that is kind of the same thing!". Enjoy this beautiful breed and share our passion!

BOUVORM Handleiding

Slaag jou bulle (en koeie) die toets

Dr. Hanri Bester-Cloete

Voordat 'n bees verkoop word, hetsy op 'n veiling of uit die hand uit, is daar sekere toetse wat gedoen moet word. Dit is nie net voordelig vir die koper nie, maar ook vir die verkoper om sy reputasie as 'n betroubare teler te beskerm.

BULLE:

Wanneer bulle getoets word is daar verskeie toetse wat noodsaaklik is. Die belangrikste hiervan is vrugbaarheid en geslagsiektes. Ander toetse wat deesdae al hoe meer vereis word, sluit in brusellose (*Brucella abortus*), tuberkulose en soms entings wat deur die veearts gedoen word.

GESLAGSGESKIKTHEID:

Alhoewel die toets algemeen as vrugbaarheid bekend staan, is geslagsgeskiktheid 'n meer gepaste term. Met hierdie toets kan die veearts die kwaliteit van semen bepaal asook die fisiese toestand van die testes en ander geslagskliere.

Eerstens word die bul met 'n elektro-ejakulator gestimuleer en die semen word opgevang.

Die semen word onmiddellik geëvalueer vir kleur, dikte en massa beweging. Daar word ook 'n smeer gemaak, wat gekleur word om later 'n telling en evaluasie van individuele sperme te doen. Die aantal normale, lewendige sperme word getel en as 'n persentasie met normale morfologie weergegee. Gewoonlik sal die veearts ná die sperm-evaluasie, die bulle in klasse plaas op grond van die uitslag. Bulle wat op veilings verkoop word, moet byvoorbeeld 'n minimum lewendige, normale sperme van 75% hê. Sommige bulle kan vir natuurlike dekkings gebruik word, maar is nie geskik vir veilingsdoeleindes nie, terwyl ander agt weke later hertoets moet word. Die waarde lê hierin dat 'n ingeligte besluit oor die toekoms van elke bul op die plaas geneem kan word.

Foto 1: Die bul word met 'n elektro-ejakulator gestimuleer en semen word opgevang.

Foto 2: 'n Semen smeer soos gesien deur 'n mikroskoop. Eenhonderd sperme word getel en die persentasie normale sperme word op die verslag weergegee. (Foto: Elise Brits, Vrede Dierelaboratorium).

Daarna word die testes geëvalueer vir omvang (gemeet in sentimeter) en dan ook enige knoppe, verdikings of atrofie. Die inwendige geslagsklere word ook rektaal ondersoek om seker te maak dat alles normaal is.

Indien 'n probleem vermoed word, kan daar ook verdere dekkingbeheindigheid toetse en 'n libido telling gedoen word.

GESLAGSIEKTES:

Volgende word 'n skedewas of skedeskraap gedoen. Weefsel aan die binnekant van die skede word versamel en in 'n transport medium geplaas om na die praktyk of 'n laboratorium vervoer te word. Hier word dit vir 6 dae gekweek om te toets vir *Tritrichomonas* en *Campylobacter* (voorheen *Vibriose*).

'n Nuwe PCR metode wat uitslae vinniger kan oplewer is besig om ook gewild te word, omdat monsters nie gekweek hoef te word nie. Na my mening is hierdie die heel belangrikste toets om te doen, aangesien dit finansiële die grootste negatiewe impak op 'n kudde kan hê. *Tritrichomonas* vermeerder en bly in die bul se skede en word na koeie oorgedra elke keer wat hy hulle dek. Ander bulle wat die koeie dek kan dan ook aansteek. Die infeksie veroorsaak vroeë abortsies en resorpsies. Wat 'n mens tipies sal sien, is dat koeie in ongereelde siklusse op hitte kom (tipies langer as 21 dae). Of dikwels teen die tyd wat dragtigheid gedoen word, kom die boer net agter dat die dragtigheids -persentasie drasties vanaf die vorige jaar afgeneem het. Teen hierdie tyd is daar alreeds 'n vermindering in die kalweroes wat die volgende jaar verwag word. *Campylobacter fetus venerealis* is 'n bakteriese siekte wat ook abortsies kan veroorsaak, dikwels tussen 5 en 8 maande van dragtigheid, maar soms ook resorpsies op 'n vroeë stadium. Diere kan egter teen hierdie siekte geënt word, en dikwels word entings eerder as die toets self gedoen.

ANDER:

Ander toetse wat vir veilings vereis word sluit in Brusellose wat in 'n bloedmonster getoets word en Beestuberkulose wat deur die veltoets gedoen word. Beide is aanmeldbare siektes en die staat vereis dat dit getoets word. Entings wat deur kopers/veilings vereis word, kan ook deur die veearts toegedien en so op die sertifikaat aangebly word.

VROULIKE DIERE:

Koeie of verse wat verkoop word, moet verkieslik ook deur 'n veearts ondersoek word, voordat hulle verkoop word. Indien hulle as dragtige diere aangebly word, moet dragtigheid deur 'n veearts gesertifiseer word. Diere moet ook vir Brusellose getoets word.

Uit die bogenoemde feite is dit duidelik dat 'n mens nie geld wil spandeer aan 'n bul en dan later besef dat hy nie kalwers kan verwek nie, of erger, dat hy 'n siekte in jou kudde versprei het nie. Dit is dus die verkoper se verantwoordelikheid om slegs diere te koop aan te bied wat behoorlik deur 'n veearts getoets is. Daar lê egter ook 'n verantwoordelikheid by die koper, om nie diere aan te koop as hul nie deur 'n veearts-sertifikaat vergesel word nie.

KAN JY DIT BEKOSTIG OM NIE TE TOETS NIE?

- Veronderstel jy het 50 koeie by 2 bulle tydens die dekseisoen, en die dominante bul het 'n probleem met vrugbaarheid.
- Kom ons aanvaar jou kudde se kalpersentasie is gewoonlik 90%, en met die probleem val dit na 60%. Jy kry dus 15 kalwers minder vir daardie seisoen.
- Met 'n speenkalfprys van R19/kg en 'n speengewig van 200kg verloor jy R3800 per kalf.
- Dit is 'n totaal R57 000 in hierdie een trop!

So, hoe waardevol is geslagsgeskiktheid vir jou?

Kom ons vat dit verder: veronderstel die bul met die probleem het *Tritrichomonas*. Dan moet die bul se waarde ook by die verlies getel word wat maklik 'n verdere R20 000 kan wees plus die ander bulle wat moontlik aangesteek is (teen 'n verdere R20 000 per bul.) Nou weer die vraag: Kan jy dit bekostig om nie te toets nie?

Minimum vereistes vir Braunvieh bulle:

Morfologie van sperme:	75%
Skrotum omvang:	36cm
<i>Tritrichomonas</i> :	Negatief

Christopher Braunvieh
P.O. Box 8, Petrusville, 8770

S: 082 821 1527
E: christopher@cdhfarm.co.za

CDH Brand of Excellence!

CDH Polled Genetics

CHRISTOPHER BRAUNVIEH • I believe that in the cattle world today, you must be a leader and not a follower. Having studied the Polled factor in most modern Breeds today, I decided to develop a Polled Herd of Braunvieh. Semen was imported from the well known Polled bull Silverado, which enabled me to start on the right foundation. This semen was used on registered Polled cows. Embryos were also flushed. Our aim is to produce a well muscled bull which can take the Braunvieh breed to new heights.

Die gebruik van PELVIMETRIE

as seleksiemetode vir kalwingsgemak in verse

Prof Dietmar Holm BVSc, MSc(VetSci), PhD
Fakulteit Veeartsenykunde, Universiteit van Pretoria
dietmar.holm@up.ac.za

Vrugbaarheid kan gedefinieer word as die vermoë om te reproduseer. Alhoewel algehele onvrugbaarheid selde onder beeste voorkom, het relatief swakker of beter vermoë om te reproduseer 'n groot effek of die effektiwiteit van vleisbees produksiesisteme. Alhoewel die ekonomiese effekte van reproduksie eienskappe tot 10 maal groter is as die van produksie eienskappe, het dit relatief laer oorerflikheid wat tot gevolg het dat baie boere hulle seleksie doelwitte eerder op produksie eienskappe instel, waar vinniger genetiese vordering gemaak kan word.

Kalwingsprobleme (distokie) is 'n algemene oorsaak van reproduksieverliese, veral in verse, en word hoofsaaklik veroorsaak deur kallers met 'n hoë geboortegewig, bulkallers, en verse waarvan die pelvis area (PA) te klein is. Rasverskille in die voorkoms van distokie word toegeskryf aan verskille in die geboortegewig relatief tot die gewig van die vers, pelvis vorm en groot variasie in pelvis grootte in sekere rasse. Geen eksterne pelvis afmetings is goed genoeg gekorreleer met die interne grootte van die pelvis om gebruik te word om verse met 'n risiko vir distokie te identifiseer nie.

Faktore wat die geboortegewig van die kalf beïnvloed kan soos volg opgesom word: Vaar en moeder genetiese effekte is soortgelyk in grootte, en dra die meeste by tot die geboortegewig van die kalf, met oorerflikheid van ongeveer 0.45. Ras effek is groter as variasie binne die ras, en die heterose effek is vername uitgesproke wanneer 'n Bos taurus ras met 'n Bos indicus ras gekruis word, waar dit tot swaarder kallers lei. Inteling, aan die ander kant, lei tot die geboorte van kleiner kallers. Bulkallers is swaarder by geboorte weens die effek van testosteroon wat reeds in die fetus geproduseer word, terwyl die dratyd aan bulkallers ook langer is, wat moontlik ook 'n bydraende faktor kan wees.

Swaarder koeie gee nie slegs geboorte aan swaarder kallers nie, maar ook aan kallers wat relatief swaarder is in verhouding met die koei se gewig by kalwing. Die oorsaak hiervan is onseker, maar die gedagte is dat die fisiologiese onderhoud wat 'n kleiner koei aan haar ongebore kalf kan verleen, die beperkende effek op voorgeboortelike groei het.

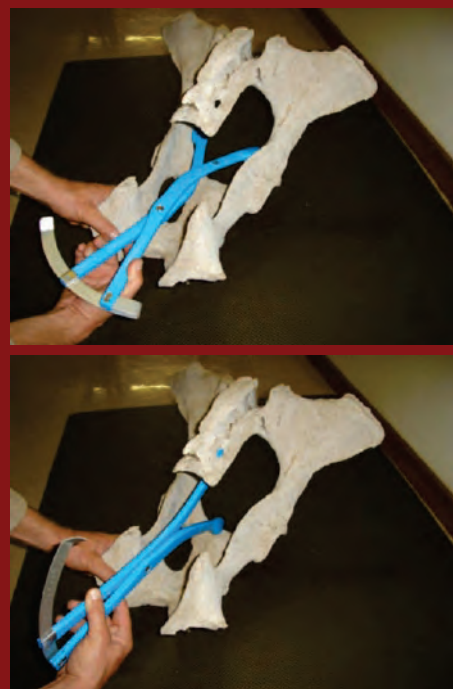

Soortegelyk is meerling kallers heelwat kleiner by geboorte, ten spyte van die feit dat aanvanklike fetusontwikkeling teen dieselfde tempo plaasvind. Die geboortegewig van die kalf is ook geassosieër met die ouderdom van die koei, met koeie van 4-5 jaar oud wie se kallers 4-5 kg swaarder weeg as die van verse. Dit kan die gevolg wees van die grootte van die koei, alhoewel dratyd ook toeneem met toenemende ouderdom.

Beperking van energie inname van 'n koei of vers gedurende die tweede en derde trimester van dragtigheid lei tot verlaagde geboortegewig van die kalf. In verse lei dit egter ook tot vertraagde groei en dus ontwikkeling van die pelvis, en daarom het hierdie strategie nie 'n effek op kalwingsgemak in verse nie. Behalwe hiervoor het onlangse bewyse ons geleer dat genetiese programmering van die vrugbaarheids eienskappe van 'n vers reeds in die fetale stadium plaasvind, en kan voedingsbeperkings gedurende dragtigheid lei tot verlaagde lewenslange vrugbaarheidsprestasie van die ongebore verskalf.

Alhoewel die geboortekanaal elipties, en nie reghoekig gevorm is nie, word pelvis area (PA) gerieflikheidshalwe bereken as die hoogte van die pelvis vermenigvuldig met die breedte, soos intern deur 'n veearts gemeet met 'n Rice pelvimeter®.

Foto 1 en 2:
Voorstelling van die interne afmeting van die hoogte en breedte van die geboortekanaal.

'n Nuwe toepassing van pelvis area data om vir kalwingsgemak te selekteer

Alhoewel fetomaternal disproporsie (kalf is te groot en/of pelvis is te klein) die hooforsaak van kalwingsprobleme in verse is, is pelvis area (PA) tot onlangs nie wyd erken as seleksiemetode as gevolg van die relatiewe lae belangrikheid daarvan teenoor kalf geboortegewig, en ook as gevolg van die genetiese korrelasie van PA met kalf geboortegewig. In 'n studie van 484 jaaroud verse in 'n beperkte teelseisoen het ons gekyk na die effek van verskillende toepassings van PA data om vir kalwingsgemak te selekteer.

In die studie het ons geen verse uitgeskot nie, maar alle verse gevolg tot na kalwing om te sien wat die uitkoms van elke vers is. Deur die PA data op verskillende maniere te verwerk is verskillende hipotetiese uitskotte op die data toegepas om te sien watter metode die beste resultate sou lewer. Die metodes wat gevolg was, was 1. Onveranderde PA data (PA), 2. PA aangepas tot 365 dae ouderdom met 'n faktor van 0.27cm²/dag, (APA) 3. PA:gewig verhouding (PA:BW) en PA aangepas tot die gemiddelde liggaamsgewig binne die kontemporêre groep verse

Tabel 1: Die effekte van seleksie van die beste 80% van verse teenoor die wat uitgeskot sou word met verskillende toepassings van pelvis area (PA) afmetings van die verse voor die begin van die eerste dekseisoen.

Toepassing van pelvis area data		N	Gewig (kg) voordekking	Kallersgebore (kalfpersentasie)	Geboorte-probleme	Kalfgeboortegewig (kg)
Pelvis area (PA) onveranderd	Geselekteer	387	309.8**	226 (59%)**	73 (32%)	29.3*
	Uitgeskot	97	277.6**	38 (38%)**	15 (39%)	28.0*
PA aangepasvolgens die ouderdom van elkevers	Geselekteer	389	308.0**	219 (56%)	67 (31%)*	29.2
	Uitgeskot	95	284.3**	45 (47%)	21 (47%)*	28.8
PA:BW verhouding	Geselekteer	385	299.3**	214 (56%)	64 (30%)**	29.2
	Uitgeskot	99	319.3**	50 (50%)	24 (48%)**	28.8
PA aangepasvolgens die gewig van elkevers (binnekontemporêregroepe)	Geselekteer	387	303.4**	219 (57%)*	65 (30%)**	29.3
	Uitgeskot	97	303.6**	45 (46%)*	23 (51%)**	28.7

(BWPA). Tabel 1 wys wat die effek van die verskillende seleksie-metodes sou wees indien elkeen daarvan gebruik was op die groep verse.

Dit is opmerklik dat onveranderde PA data, asook PA data wat volgens die ouderdom van die vers aangepas is na 365dae, nie die gewenste effek gehad het nie. Beide hierdie metodes was effektief om te selekteer vir vrugbare verse, maar die aantal kalwingsprobleme was net soveel in die geselekteerde as in die uitskot groepe. Met die onveranderde PA data kan 'n mens ook sien hoe die geselekteerde groep verse se kallers swaarder geboortegewigte het, wat dan aanleiding gegee het tot meer kalwingsprobleme. Dit het die voordeel van die groter pelvisse uitgeskakel. In die geval van PA:BW verhouding het dit gelei tot die seleksie van kleiner raam verse, en het dit selfs 'n beter verlaging in kalwingsprobleme in die geselekteerde groep tot gevolg gehad in vergelyking met BWPA.

Dit is uit hierdie studie afgelei dat Pelvis Area data wat aangepas is volgens die massa van die vers ten tye van PA afmetings 'n geldige metode van seleksie is vir kalwingsgemak, sonder dat dit sal lei tot groter of kleiner verse (en uiteindelik groter of kleiner koeie).

Praktiese toepassings van pelvimetrie voor die eerste dekseisoen in verse

Veeartse word dikwels gevra om die potensiaal van vleisbeesverse, en sepsifiek die risiko vir kalwingsprobleme te identifiseer.

Uitskotbeleid behoort in verse toegepas te word sonder dat dit nadelige neue-effekte tot gevolg het, bv om die geboortegewig van kallers, en die raamgrootte van die kudde te affekteer. Ons weet uit ander studies dat daar sekere optimale raamgroottes in sekere omgewings gebruik word.

Dus moet die toepassing (metode) van die gebruik van PA data gekies word om te pas by die bestaande raamgrootte van die betrokke kudde, sodat die optimale raamgrootte behou of bereik kan word dmv hierdie seleksiemetode.

Tabel 2: Praktiesegebruik van verskillende berekeninge van pelvis area data in jong verse om die raamgrootte van die kudde, asook die kalwingsprobleme en vrugbaarheid van die vroulikekudde aan te spreek.

Raamgrootte van die kudde	Verwerkingsmetode vir Pelvis Area data
Klein Medium Groot	PA onveranderd of APA BWPA PA:BW verhouding

Tabel 2 verduidelik hoe dit prakties gedoen word.

In kleinraam diere, waar die boer graag die raamgrootte wil verhoog om sodoende meer produktiewe diere te selekteer, kan onveranderde PA of PA aangepas volgens die ouderdom van die vers gebruik word, wat vir vrugbaarheid sal selekteer, en die raamgrootte sal verhoog. Dit het egter nie 'n hewige impak op die voorkoms van kalwingsprobleme nie.

In grootraam diere waar die boer graag die raamgrootte wil verlaag om sodoende beter aanpasbare diere te selekteer, kan PA:BW gebruik word om hierdie doel te bereik, aangesien dit voorkeur gee aan verse met 'n kleiner raam wat 'n baie lae risiko vir kalwingsprobleme sal hê.

In die geval waar die boer graag die huidige raamgrootte van sy kudde wil bewaar omdat die kudde reeds goed aangepas is by die omgewing, behoort slegs PA wat aangepas is volgens die liggaamsgewig van die jong verse gebruik te word as seleksiemetode, indien die doelstelling is om verse te selekteer met 'n verlaagde risiko vir kalwingsprobleme.

CDH HECKLU

Braunvieh Stud

— passion.craft.optimism —

When what you are chasing is something as elusive as the meaning of perfection itself, optimism becomes the final product. At 9X Braunvieh, we understand that the art of breeding goes way beyond the offspring. It is about the gratification one gets from achieving a goal that is never reachable, empowering us to produce an animal that is better and better through generations to come. That is the ultimate offspring.

Visit us to see bulls available for sale and we just might have an answer for your breeding needs.

9X Braunvieh. *Passion, Craft, Optimism.*

Contact: Geoffrey & Lebo Pororo
Kaduwe Extension Area. Jwaneng, Botswana
Cell: +267 72307818/71371826
Email: 9XBraunvieh@my.com

Bovine Viral Diarrhoea VIRUS

(BVDV)

Dr. B van Houten
& Dr. Chris van Dijk

For every 200 calves entering a feedlot in South Africa, around 1 is a possible carrier of BVDV (bovine viral diarrhoea virus).¹ Such a “persistently infected” (PI) animal can shed several billion-virus particles a day, serving as a reservoir of BVDV in a herd. They shed the virus from all bodily secretions, including faeces.² The frustration is that farmers and veterinarians won’t be able to pick out the PI animals by just looking at them, laboratory tests performed yourself are necessary to make a positive diagnosis of a BVD PI animal. BVDV is present in a large percentage of herds in South Africa, often without the producer even realising it. BVDV is one of the major reasons for the “repeat breeding syndrome” and lost embryos, there are however a number of other reasons but BVDV is one, if not the most important reason why producers cannot get their cows pregnant. If it is only to counteract BVDV, now is the time to introduce a proper structured biosecurity program into your enterprise.

Most veterinarians have probably heard about Type 1 and Type 2 BVDV. These are different genotypes, and within each, there are many different strains of the BVD virus that differ significantly in their ability to cause disease. Type 1 and Type 2 BVD viruses are also divided into Non- cytopathic (NCP) and Cytopathic (CP) strains.³ It does however not matter which type or genotype is prevalent on your farm, if animals are not protected against BVDV they will experience disease, especially upperrespiratory problems, abortions and even mortalities. Proper vaccination, preferably with a modified live vaccine rendering reliable and effective foetal protection, as well as a cross immunity between the types is the first line of defence against BVDV infection.

It's important to understand the different types of syndromes that occur from BVD virus infection.³

Acute BVDV (transient infection) in non-pregnant animals:³
Fever (40°C), depression, decreased milk production, inappetence, rapid breathing, excessive nasal secretion, excessive eye tearing, diarrhoea and immune suppression are typical signs of acute clinical BVD. The animals that are infected in this way stop shedding the virus between 4 – 15 days post infection, and are therefore a much less important reservoir of the virus within a herd than a PI.²

Acute BVD in pregnant animals:³
Show all the above signs as well as, early embryonic death (repeat breeders), abortions, congenital defects and the birth of “poor doer” calves. The most important consequence is the birth of PI calf.

Now where do PI animals come from? A PI animal develops when an unborn calf is exposed to the virus in the mothers uterus (specifically the NCP BVDV strain), between +/- 40 and 120 days of pregnancy. If exposed before 40 days, early embryonic death generally occurs. After 120 days of pregnancy, the calf will not become a PI animal but may abort, or will be born as a poor doer or with some birth defects.

Why is a PI animal important? A PI animal can potentially be around for quite a while in a herd, shedding virus and slowly creating more PI's (Cows exposed to the virus between 40 and 120 days). An important factor is that all of a female PI's offspring will also be PI's.² It is important to remember that a PI animal is the only permanent carrier of BVDV. The PI animal remains infectious for her lifetime (or his lifetime, if it's a bull), constantly serving as a threat to other cattle. BVD virus is shed in the manure, into the air through exhaled droplets and in all body secretions. It can be brought into a herd by a replacement animal or her unborn calf. Fence line contact with neighbouring cattle can also be a route of transmission.

Mucosal disease:³ is an uncommon but highly fatal form of BVD occurring only in persistently infected animals. You can usually see erosive lesions of the nose and mouth, diarrhoea and death occurs within a few days.

The 3 pillars of a BVD protection program are as follows:²

- Optimal vaccination against BVDV
- Keeping a closed herd (Biosecurity)
- Identification of all Permanently Infected animals (PI animals) and culling them immediately

Only by vaccinating animals with a proven and trusted vaccine, can we ensure optimal protection in susceptible animals. **Bovi-Shield® FP4 + L5** provides the essential protection required to aid in the protection against this devastating disease. The FP stands for "foetal protection" against the formation of BVD PI calves, as well as IBR abortions. Protection conferred by inactivated vaccines may be of short duration, and frequent vaccination may be necessary to prevent disease or reproductive failure.³ Modified live vaccines are also generally more cost effective for the farmer.

Bovi-Shield® FP4 + L5 is safe to be used in pregnant animals and calves nursing pregnant cows provided the label indications are strictly adhered to. The label states "**Bovi-Shield® FP4 + L5** may also be administered to calves nursing pregnant cows provided they were vaccinated prior to breeding with **Bovi-Shield® FP4 + L5**" and "Do not use in pregnant cows (abortion can result) unless they were vaccinated prior to breeding with **Bovi-Shield® FP4 + L5**". Remember that the Primary Vaccination of animals requires a booster dose 4 weeks after the first dose, thereafter a single yearly vaccination is required.

The PI animal is a threat to biosecurity when it is purchased and brought into any herd, particularly one that has not been properly vaccinated. It is in such herds that major disasters are suffered. Don't count on being able to pick out a PI animal in a group of cattle, some will fall behind (low average daily gain etc.) but most of them appear clinically normal. The only way to know for sure is to do a blood test or a skin test. Producers who want to expand their herd will want to test incoming animals for BVDV. Isolate all incoming animals from the resident herd for at least 30 days and during this quarantine period test for BVDV.

Positive PI animals should be sent back to the seller or even better cull the PI animal immediately. During the quarantine period all negative animals can be revaccinated. Make sure that the home herd is also properly vaccinated. It should also be noted that on occasion, it's the home herd that has caused BVDV problems in purchased animals, versus the other way around.

As soon as you have identified and culled all the carrier animals, all newborn animals should be observed (preferably tested) to establish if they are possible carrier animals.

Developing a BVDV testing program needs to be done on an individual farm basis and can be quite a difficult task. There are multiple tests that can be performed, each with their positives and negatives, varying in cost and usefulness in field. A peer reviewed paper by Larson (2005)⁴ "Considerations for Bovine Viral Diarrhea (BVD) Testing" can provide guidance and more detail regarding the testing procedures.⁴

CONSULT YOUR VETERINARIAN FOR GUIDANCE IN PROTECTING YOUR HERD FROM BVD.

References:

1. Meiring, T., Prozesky, L., Du Preez, E.R. & Verwoerd, D.J., 2011, 'The diagnosis and prevalence of persistent infection with bovine viral diarrhoea virus in South African feedlot cattle', Onderstepoort Journal of Veterinary Research 78(1), Art. #323, 8 pages. doi: 10.4102/ojvr.78i1.323
2. R.L. Larson. Bovine Viral Diarrhea (BVD): Review for beef cattle veterinarians. The Bovine practitioner. Vol. 38 No. 1. (2004) 93 – 102.
3. Merck Veterinary Manual. Bovine viral diarrhoea and mucosal disease complex. Last full review/revision August 2014 by Walter Gruenberg, DrMedVet, MS, PhD, DECAR, DECBH. . Accessed on the 6th May 2016
4. R.L. Larson. Considerations for Bovine Viral Diarrhea (BVD) Testing. The Bovine practitioner. Vol. 39 No. 2. (2005) 96 – 100.

Bovi-Shield® FP4 + L5: Reg. No.: G3359 (Act 36/1947). IBR (Infectious bovine rhinotracheitis), BVD (Bovine viral diarrhoea virus), PI3 (Para-influenza 3) & BRVS (Bovine respiratory syncytial virus), plus *Leptospira canicola*, *L. grippotyphosa*, *L. hardjo*, *L. icterohaemorrhagiae* & *L. Pomona*

For full prescribing information refer to the package insert approved by the medicines regulatory authority Zoetis South Africa (Pty) Ltd (Reg. No. 2012/001825 /07). PO Box 783720, Sandton, 2146. Tel: (011) 245 – 3300. 0860 ZOETIS (963847). www.zoetis.co.za

JC Brauvieh

Stoet

"To Him be the Glory"

Andre en Annemarie Reitsma

071 896 1466

Aurora Luigi: SA Brauvieh
Grootkampioenbul 2015 &
Interras Kampioen 2015
Vryburg

andre.kainos@gmail.com

Christopher Norvikus Tinkie:
Koei met die meeste
nageslag geregistreer
(15)

Vergeleke met die res van die bedryf, is ons stoet baie jonk. Vroulike diere is by bekende telers aangekoop, en ons was in 'n besondere bevoorregte posisie om van Pat Wethmar se laaste en beste koeie, te koop.

Dit was moeilik om kwaliteit diere teen markverwante pryse te bekom. Ons stel onself ten doel om bogemiddelde

vrugbare vroulike diere met lae TKP's te teel. Diere wat op 'n vroeë ouderdom aan die mark beskikbaar gestel sal word om sodoende top genetica aan bestaande of nuwe telers, beskikbaar te stel.

Hoe bereik 'n mens die doelwit?

Met baie genade en vertroue op die Here. Ons het die beste beskikbare bulle of saad in Suid Afrika, Namibië, en ook oorsee bekom. Die saad is gebruik om met ons top koeie embryo's te spoel, waaronder CDH0014, Norvikus Tinkie. Sewe bogemiddelde embryo verse is so geteel. Bulle is gekies op grond van beskikbaarheid, en groei- en teelvermoë. Die doel was deurgans om nuwe genetiese na SA te bring.

Lourens en Henriëtte Le Grange, wat op hede die grootste Brauvieh-kudde in Suider-Afrika het, is in Namibië besoek. Hulle gasvryheid en liefde vir hulle diere het ons onmiddellik aangetrek en beïndruk. 'n Veiling van hul stoet is bygewoon waartydens 'n verskeie aankope is.

Saad van Aurora Dollar is tydens Brauvieh SA, se nasionale veiling aangekoop. Verdere onderhandeling het daartoe gelei dat Stefanus Nampo se saad ook bekom is. Die bul, Aurora Luigi, 'n kleinseun van Nampo, is aangekoop. Ons het ook saad van Silverado, wat twee jaar na mekaar Noord Amerika se Grootkampioen bul was, ingevoer.

Stefanus Nampo en Aurora Dollar:

Ten spyte daarvan dat tussen 8 en 15 verskillende bulle, insluitende KI, in 'n dekseisoen gebruik word, is 195 kalwers van Nampo in die Aurora stoet gebore. Verskeie van sy dogters is in die stoet opgeneem, asook van sy seuns. Sy seuns hou steeds die rekord vir die beste verkoopprijs in Suider-Afrika. Dollar is ongelukkig vroeg geslag maar vier van sy seuns het op een veiling N\$268,000, 'n gemiddeld van N\$67,000 bereik.

Aurora Dollar in die veld in sy werksklere

Verskeie van sy dogters is skoukampioene, en word tans in die stoet gebruik. Drie van sy seuns is ook in die Aurora stoet opgeneem. Beide Stefanus Nampo en Aurora Dollar het uitstekend gevaar in die skouring, en is onder andere gekroon as die Windhoek Senior- en Raskampioene. Nampo het verder die onderskeiding behaal dat hy ook die Fase C kompetisie van alle rasse in SA gewen het.

Luigi en Nampo:

Luigi is 'n indrukwekkende bul en was die Braunvieh SA Grootkampioenbul, en ook Vryburg inter-ras kampioenbul in 2015. Ongelukkig is hy dood, maar n stewige groep van sy kallers is gebore, en daar word steeds sterk met hom ge-KI.

AURORA LEO NAMPO NAGESLAG

Kyk waartoe is Nampo instaat.

Feno seun van Nampo.

NAMPO WELKOM TERUG IN SA

Nampo waak oor sy groep koeie op 11jarige ouderdom.

Ons is so bēindruk met Nampo se nageslag dat verskeie navrae oor die aankoop van die bul nou gelei het tot suksesvolle onderhandelings. Nampo word in Januarie 2017 in SA terugverwag.

Baie dankie Lourens en Henriëtte, vir die vertroue wat julle in ons stel om Nampo aan ons te verkoop. Ons sal hom na die beste van ons vermoë oppas en versorg

Lourens (+264811279170) en Henriëtte (+264811249670) kan direk geskakel word vir meer inligting en navrae vir teelmateriaal in Namibië of SA.

Bel my gerus by 0718961466 indien daar belangstelling in ons stoetdiere is.

André & Annemarie Reitsma,
JC Braunvieh stoet.

Promosie-artikel

Dollar Dogters: Aurora Lisa Jnr Kampioen, Ras Kampioen, interras kampioen en Aurora Cindy Reserwe Jnr Kampioen en Reserwe Intertras Kampioen

Wayne
Southwood

B E E S

BRUSELLOSE

SIT ONS OP 'N TYDBOM?

Prof Dietmar Holm BVSc, MSc(VetSci), PhD
Fakulteit Veeartsenykunde, Universiteit van Pretoria
dietmar.holm@up.ac.za

Inleiding

Brusellose van beeste is 'n aansteeklike siekte wat veroorsaak word deur die bakterium *Brucella abortus*. Die belangrikste feite van brusellose om te besef, is dat dit 'n staatsbeheerde siekte is weens die potensiële risiko wat dit inhou vir mense en vir produksie effektiwiteit, en die feit dat ons tans in Suid-Afrika te doen het met die grootste uitbreking van brusellose in dekades.

Die verspreiding en gevolg van brusellose in beeste

Brusellose organismes word hoofsaaklik per mond ingeneem, vanwaar dit via die bloed na die limfkliere en sommige organe versprei. Dit kan in limfkliere skuil vir 'n lang tydperk, en wanneer die koei of vers dragtig raak word die organismes in die bloed gemobiliseer vanwaar dit na die dragtige baarmoeder gaan. 'n Spesifieke suiker wat in die vrugwater voorkom verseker dat die baarmoeder die ideale omgewing vir die organismes skep om in te vermeerder. Die fetus word besmet deurdat dit die vrugwater insluk, en die besmetting veroorsaak dan die dood van die fetus met gevolglike aborsie; gewoonlik op 'n gevorderde stadium van dragtigheid. Wanneer die koei met 'n vorige dragtigheid geaborteer het, of wanneer die koei ingeënt was, sal die hoeveelheid organismes in die huidige dragtigheid minder wees weens gedeeltelike immuniteit en sal dit nie noodwendig 'n aborsie tot gevolg hê nie, maar kan 'n normale of 'n verswakte kalf op voltermyn of effens prematuur gebore word. Sulke verskallers word dan dikwels draers wat vir maande lank negatief toets totdat hulle die eerste keer dragtig raak, en hulle skep 'n pertinente probleem om 'n kudde skoon te kry van infeksie. Wanneer 'n besmette koei of vers aborteer of kalf word 'n groot hoeveelheid *Brucella* organismes met die vrugwater en nageboorte uitgeskei, en dien weer as bron van infeksie vir die volgende dier. Jong verse is veral blootgestel weens hulle ondersoekende gedrag; hulle gaan stel ondersoek in tydens die geboorte of aborsie van 'n kuddemaat, en ruik of lek dan aan die fetus of kalf en nageboorte.

Die belang van brusellose

Brusellose van bokke (*Brucella melitensis*) was die eerste wat beskryf was, en veroorsaak die gevreesde Maltakoors in mense. Brusellose van beeste is egter ook 'n soönose (siekte wat van dier na mens oordraagbaar is) met ernstige implikasies in mense. Die oordraging kan plaasvind deur kontak met 'n abortus, pasgebore kalf of nageboorte, met 'n besmette karkas, of deur rou (ongepasteuriseerde) melk van 'n besmette koei te drink. In die moderne samelewing is boere, plaaswerkers, abattoir werkers en veeartse bekende professies wat 'n verhoogde risiko vir brusellose het.

Die effek van inenting en immuniteit teen brusellose

Daar is twee entstowwe teen brusellose beskikbaar, wat beide lewendige, verwakte stamme van die *Brucella abortus* organisme is wat as entstof ontwikkel is. Slegs vroulike diere word geënt, en entstowwe word in 'n gevriesdroogde vorm verkoop wat beteken dat dit ten alle tye koud gehou moet word, en dat dit binne enkele ure nadat dit met water gemeng is gebruik moet word. Die ouer entstof is die Stam 19 entstof (S19) en die nuwer entstof is die RB51 stam. Pogings om dooie (geïnaktiveerde) entstowwe te vervaardig was tot op hede nog nie suksesvol nie, aangesien dit nie 'n sterk genoeg immuunreaksie in die dier tot gevolg het nie.

Entstowwe teen brusellose bied ten beste 'n mate van beskerming teen oorweldigende infeksie, en kan hierdeur 'n belangrike rol speel om die ekonomiese impak van 'n siekteuitbreking (die hoeveelheid aborsies), asook die verspreiding van die siekte binne 'n kudde te beperk. Dit is belangrik om kennis te neem dat geen entstof ten volle teen infeksie beskerm nie, dus word diere wat geënt is steeds besmet, maar die hoeveelheid organismes in die besmetting word beperk, en die gevolge van besmetting is minder dramatiese. Inenting alleen is dus ongelukkig nie die oplossing van die brusellose dilemma nie. Soos baie ander siektes word dit beheer deur 'n kombinasie van dinge reg te doen, en nie deur 'n naald en spuit nie.

Die S19 entstof het 'n baie goeie immuunreaksie tot gevolg, en een enkele inspuiting tussen die ouderdom van 4 en 8 maande het 'n langwerkende beskermende effek tot gevolg. Volgens regulasie moet alle verse met hierdie entstof geënt word. Indien 'n mens kyk na die verkope van die entstof teenoor die grootte van die nasionale beeskudde is dit egter duidelik dat slegs 'n gedeelte van die nasionale kudde die entstof ontvang, wat deel van die rede is waarom ons tans met 'n probleem sit in die land. Die beskikbaarheid van die entstof is soms 'n probleem wat tot gevolg het dat boere moed opgee en uiteindelik permanent ophou om hulle verse te ent, of om oor te skakel na die alternatiewe entstof en die aanname te maak dat dit dieselfde effek sal hê. In Suid-Afrika word die S19 entstof deur Onderstepoort Biologiese Produkte (OBP), 'n staatsbeheerde maatskappy, vervaardig. Geen ander S19 entstof is hier geregistreer nie, en mag dus nie versprei word nie.

Onlangse hernuwing van die infrastruktuur by OBP se fabriek wat prosesse tydelik gestop het, asook herstrukturering van die verspreidingskanale van die entstof het bygedra tot die onlangse probleme met beskikbaarheid van entstof. Alhoewel die S19 entstof 'n goeie immuniteit tot gevolg het selfs na slegs 1 toediening, is die grootste nadeel daarvan dat dit potensieel kan inmeng met die toetsresultate wanneer diere se bloed getoets word vir teenliggame. Dit gebeur egter slegs wanneer herhaalde inentings (skraagdosisse) of inenting na 8 maande ouderdom toegedien word. Vir hierdie rede het slegs die staatsveearts in beheer van 'n uitbreking die diskresie om diere ouer as 8 maande met S19 te ent.

Die RB51 entstof

Hierdie is 'n nuwer stam van die organisme wat as entstof ontwikkel is, met die grootste voordeel dat dit nie met die toetse inmeng nie. Dit word aanbeveel as addisionele beskerming teen brusellose, veral in besmette kuddes, en nie om die S19 entstof te vervang nie. Verse en koeie kan skraagdosisse van RB51 ontvang wat tot addisionele beskerming kan lei, en op hierdie manier kan die immuniteit van die kudde as 'n geheel verhoog word wat bydra tot die beheer van die siekte. Dit word sterk aanbeveel in hoë risiko areas, wat beteken dat meeste Suid-Afrikaanse beesboere dit op die oomblik behoort te oorweeg.

Boere word gewaarsku dat daar van tyd tot tyd persone in die mark is wat voordoen dat hulle ander entstof produkte kan beskikbaarstel. Hierdie is ongetoetsde produkte waarvan die effektiwiteit, maar meer belangrik dan die veiligheid nie bekend is nie, en boere moet enige sulke aanbiedinge vriendelik van die hand wys en by die naaste staatsveearts gaan rapporteer.

Die nasionale brusellose beheerskema

Hierdie skema, wat gebaseer is op bloedtoetse van alle diere in die kudde, maak voorsiening vir:

1. Die besmette kudde program, vir kuddes waarin diere positief getoets het: Dit word deur die staat uitgevoer en staan onder beheer van die staatsveearts. Die kudde word elke 2 maande getoets totdat alle positiewe diere en hulle verskallers verwyder is, en die kudde val dan 1 jaar later in die onderhoudsprogram in.
2. Die onderhoudsprogram, vir negatiewe kuddes: Dit word aanvanklik deur die staat betaal, en indien alle diere negatief toets by 2 geleenthede word die kudde negatief gesertifiseer deur die staatsveearts. Dit word aanbeveel dat kuddes minstens elke 2 jaar op hierdie program getoets word om hulle negatiewe status te bevestig.
3. Die diagnostiese program, vir individuele diere byvoorbeeld vir uitvoer of individuele diere wat geaborteer het, of vir kuddes waar die eienaars addisionele toetse verlang: Hierdie program word finansiële deur die boer self gedra.

In die geval van melkkuddes word die melkkringtoets (MRT) op 'n gereelde basis, bykomend tot bloedtoetse gedoen om sertifisering te ondersteun.

Die rede waarom herhaalde toetse nodig is in die beheer van brusellose, is omdat die aanvanklike toets, vername in 'n besmette kudde, nie alle diere korrek kategoriseer nie. Sommige draer diere kan aanvanklik vals negatief toets, terwyl sommige negatiewe diere vals positief kan toets, wat herhaalde toetse noodsaak.

Vals negatiewe toetsresultate

Diere wat onlangs besmet geraak het of wat met die besmetting gebore is maar waarvan die immuunsisteem nog nie genoegsaam gestimuleer is nie kan vir maande lank negatief toets net om later te aborteer en 'n nuwe bron van infeksie te veroorsaak. Hierdie is een van die belangrikste redes wat veroorsaak dat die beheer van brusellose nie 'n eenvoudige proses is nie.

Vals positiewe toetsresultate

Diere wat verkeerdlik met S19 ingeënt is, of wat te kort na inenting getoets word, kan positief toets met die bloedtoetse en kan dus die status van 'n kudde onnodig benadeel, asook verwarring veroorsaak in die beheer van die siekte. Addisionele toetse wat deel vorm van die beheerskema help om meer akkuraat tussen natuurlike infeksie en S19 reaksies te onderskei, maar dit is ongelukkig steeds nie 'n presiese proses nie, en bly afhanklik van interpretasie deur die veearts.

Brusellose is 'n simptome van 'n groter probleem

Vir die afgelope een of twee dekades het 'n kultuur onder sommige boere ontstaan dat ons aanneem dat Suid-Afrika se onvermoeë om brusellose sedert 1995 effektief te beheer iemand anders se probleem is. Hierdie houding kan tot 'n mate verduidelik word deurdat die beskikbaarheid van S19 entstof by tye frustrerend is, en aangesien die vertroue tussen kommersiele boere en die staatsveeartsenydienste tot so 'n lae vlak gedaal het dat sommige boere selfs die toets van hulle kuddes aktief boikot. Dit is hartseer om van soveel boere te hoor wat weens hierdie probleme opgehou het om hulle verse met S19 te ent, en opgehou het om te verseker dat hulle kuddes gereeld getoets word. Solank ons met groot areas van nuwe kuddes, of kuddes met 'n onbekende brusellose status te doen het, sal die siekte aanhou versprei en sal Suid-Afrika sy internasionale kompetensie verder verloor. Aan die ander kant is die staat van mening dat boere moedswillig oneties optree en nie hulle verantwoordelikhede en pligte nakom nie.

Nou word daar natuurlik maklik heen en weer vinger gewys om die verantwoordelikheid en blaam vir ons huidige situasie te probeer wegsuif na die ander party. As onpartydige buitestaande kan 'n mens dus sê dat hierdie 'n siekte van morele verval is, want die morele plig van die juiste mense wat die siekte moet beheer (die staat asook die privaatsektor) word nie nagekom nie.

Wat boere moet doen is eintlik baie eenvoudig:

1. Indien nie reeds in plek nie: Sorg dat die diere in jou kudde behoorlik geïdentifiseer is. Sonder identifikasie kan geen siektebeheerprogram suksesvol deurgevoer word nie.
2. Ent alle verse tussen 4 en 6 maande ouderdom ('n praktiese manier is om dit ongeveer 'n maand voor speen te doen in die geval van vleisbeeste) met die Brucella Stam19 entstof.
3. In 'n hoë risiko area: Ent alle verse weer op ongeveer 8 maande ouderdom met RB51, en dan weer 1 -2 maande voor die eerste dekking. Addisioneel kan koeie 1 maand na kalwing met RB51 geënt word.
4. Dring aan dat jou kudde elke twee jaar volledig getoets word vir brusellose (alle diere ouer as 18 maande), en volg op met die staatsveearts totdat 'n sertifikaat uitgereik word.
5. Weier om enige beeste aan te koop wat uit kuddes kom wat nie behoorlik deur 'n veearts getoets is nie. Onthou dat besmette diere aanvanklik negatief kan toets, en dus is die status van die kudde waar die diere vandaan kom meer betekenisvol as die resultaat van die individuele diere.
5. Dit is 'n goeie praktyk om ingekoopte diere in kwarantyn te hou vir twee maande voordat hulle by die kudde aansluit, en om hulle weer te toets voor die einde van die kwarantyn periode.

Slotsom

In slotsom dus om die vraag te beantwoord: sit ons op 'n tydbom? Wel, as 'n tydbom iets is wat tiek-tok-tiek-tok... boem gaan, sou ek sê nee. Brusellose is eerder 'n broeiende sweer wat aan ons beeskudde se produktiwiteit vreet deur al die aborties en ander verliese wat nie altyd duidelik tasbaar is nie. Indien ons nie almal inspring om brusellose te pak nie, gaan daar waarskynlik geen dramatiese ontploffing wees nie, maar ons beesboere se winsgewendheid, bemerkbaarheid van ons produkte en internasionale status gaan geleidelik verder agteruitgaan.

OM TE SKOU OF NIE TE SKOU NIE:

**kan 'n skou
gebruik word
om u ras te bemark?**

TO SHOW OR NOT TO SHOW:

**can a show
be used as a
marketing tool?**

Fifty years ago breeders had shown cattle and breeding cattle, but what happened in the showing over the past 50 years changed everything.

Breeding cattle and showing cattle are now the same thing. If you go into the showing nowadays the ring steward can give you- as a judge- all the information you need. Like performance figures for instances - how many calves a cow has had and her intercalving period.

Let us then recognize eye appeal for what it is, an added advantage or asset to an animal. Eye appeal in cattle is just as real and valid as good design is in the appearance of an automobile.

Skoue sal altyd 'n baie belangrike en sterk bemarkingsgereedskap wees vir stoettelers om verskeie redes:

1. Dit is 'n baie belangrike manier vir 'n jong teler om homself in die bedryf te vestig. Op skoue leer hy sy medetelers ken en deel in hulle kennis.
2. Gevestigde telers kan hulle diere meet teen dié van hul medetelers.
3. Bulkopers sien ook watter diere jy teel en dit kan vir u 'n mark skep.

As u nie skou weens die kostes of omdat u nie die arbeid het nie, kan 'n mens dit miskien verstaan. U moet egter onthou dat u medetelers dieselfde probleem het en as niemand gaan skou nie, gaan telers dalk van u ras vergeet.

As 'n teler vir enige ander rede nie van skoue hou nie, moet 'n mens uitvind wat die probleem is.

Kan beoordelaars die probleem wees?

Genootskappe moet sorg dat hulle beoordelaars goed opgelei is. 'n Goeie beoordelaar is nooit tevrede met sy kennis van beeste nie. Hy moet altyd 'n student bly van diere, leer by mede-beoordelaars of gesels met mense wat jy weet baie met diere werk of 'n student is van diere.

Ons almal weet dat prof. Jan Bonsma nie 'n voorstander van skoue was nie. Ek kan hom nie blameer nie, want in die 50's en 60's hoef beoordelaars nie redes te gee vir hul plasings nie. Hulle het ook nie oor die nodige kennis beskik nie, met ander woorde oorvet

diere wat nooit geproduseer het nie, het kampioene geword. Prof. Bonsma het egter baie sukses met sy diere behaal en dit was hoofsaaklik gedoen op die fisiese voorkoms van die diere. Genootskappe kan ook - deur klasse op 'n skou so saam te stel dat aan minimum standaarde vir produksie en reproduksie voldoen moet word - sorg dat funksionele doeltreffende diere geskou word. Deur net funksioneel doeltreffende diere op 'n skou toe te laat en te plaas, kan die regte teelbeleid vir 'n Genootskap bepaal word. In so 'n mate dat 'n ras ten goede kan verander. Neem nou maar die Holstein en Santa Gertrudis as voorbeeld.

'n Beoordelaar moet bereid wees om 'n besluit te neem. (Baie mense hou nie daarvan nie.)

**“Dink u dit is net
die plig van jou
mede-teler om die
ras te bemark?”**

Die beoordelaar moet akkurate observasies doen en toepas. Om te beoordeel is harde werk en u moet sorg dat u 'n voorgestelde stelsel het om diere te evalueer.

Waardebepaling is belangrik, met ander woorde hoe belangrik is een fout teenoor 'n ander. Sterk en swak punte moet teen mekaar opgeweeg kan word.

Judging is not an exact science and never pretended to be. It is simply a subjective evaluation based on experience and breed standards of excellence. Who is to blame, the show or the Society? Appearance and performance is, can and should be two sides of the same coin. Only people who know nothing about judging will argue that it is not important. A good breeder starts judging the calf from the day he was born until the day he decides to castrate him or raise him as a bull.

If you combine eye appeal with performance and the pedigree, you have a winner. If you do not like shows, it may be that the allowances for performance is not made.

As u Genootskap sy beoordelaars reg oplei en sorg dat in die regte klasse deelgeneem word, kan ek nie sien hoekom u nie wil skou nie. Dit is die enigste plek waar u u diere met medetelers s'n kan vergelyk en kan sien of u nog op die regte pad is. Of dink u dit is net die plig van jou mede-teler om die ras te bemark? Ons vertrou dat ons u almal met u diere op die volgende Nasionale kampioenskappe sal sien.

Martin Seyfferdt

Sameroeper Interras Beoordelaars

Eduan Braunvieh

celebrate our 80 th anniversary in 2016

EDUAN STEPHANUS LUITENANT

ACHIEVEMENTS OF EDUAN BRAUNVIEH IN RECENT YEARS:

- Elite Gold rewards from SA Studbook, in the Elite Cattle breeders competition in, 2013, 2014 and 2015
- ARC & Farmers Weekly Elite cow 2015 & 2016
- Represented the breed in face C competitions in 2011, 2012, 2014, 2015 and 2016 in both the ARC and Vleissentraal / Studbook competitions; won the ARC award 2014
- Most points at 2015 Vryburg National Show. Most points 2015 & 2016 Bloemfontein regional shows
- Supreme Champion on the 2015 and 2016 Bloemfontein shows.
- Highest prices for bulls at the last 3 National sales .

EDUAN BRAUNVIEH ! WHAT ELSE ???

Gawie and Willem Naudé - Buttermead Barkly East

Cel 082 897 9555 / 082 775 7067

gawien@telkomsa.net

www.eduan.co.za

KOEITJIES & KALFIES

Uit die kospotte, lekker gesels,
Braunvieh pret en hope kiekies

BOERE MET dogters:

só skei jy die koring van die kaf!   deur Molly Bester

Die boere-voorkoms is onder die jong klomp deesdae amper so in die mode soos ok-nie-broeke (ok nie lank nie, ok nie kort nie) en spietkop-donkerbrilletjies. Elke janrap en sy maat skaf vir hom 'n stel kakies aan en dink dat al die meisies (en hulle pa's) gaan aanneem hy het klaar 'n plaas, 'n bakkie, en 'n gesonde troppie beeste (met verwysing na 'n gesonde getal, natuurlik...) Daarby gooi hulle 'n John Deere "buckle" en 'n paar "Ausie boots" in, en dink hulle skakeer in tussen die regte boere. Daar is egter 'n paar kenmerke wat die onervare oog maklik miskyk. Maak seker enige man wie dapper genoeg is om te waag om naby jou dogter verby te loop, voldoen aan die eenvoudige basiese standaarde, soos hier langsaan opgesom...

Die eerste ding waarna 'n mens oplet as 'n jongman homself as 'n boer voordoen, is sy skoene. So ja, hy het dalk die regte handelsmerk stewels aan, maar let op of hulle gedra word. Silwerskoon, blink stewels waarvan die buigmerke nog nie sigbaar is nie, is 'n flikkerende rooi lig! 'n Egte boer sal van tyd tot tyd dalk sy skoene skoonmaak en selfs bederf met 'n lagie politoer, maar daar sal steeds buigmerke wees, en heel waarskynlik 'n harde stukkie beesmis êrens op die kant van die sool. Saam met die skoene, moet daar aandag aan die kouse geskenk word. As hy sy graad 11 Craven week-rugbykouse aanhet, beteken dit hy besit nie gewone "werks-kouse" nie en moet hy as 'n verdagte hanteer word. As hy "secret socks" of tenniskousies aan het, hoef hy nie verder hanteer te word nie; dán wéét jy sommer!

Terwyl ons by die bene is – 'n regte boer sal 'n "kous-tan" hê! Dis nie te sê dat die wit lyn gaan sigbaar wees as hy sy kouse opgetrek het nie, maar sou dit wel sigbaar wees, kan bonuspunte toegeken word. Nog 'n ding; 'n beesboer se beenhare sal nie geskeer wees nie. Ek sê nou nie daar is iets fout met mans wat hulle beenhare skeer nie, party doen dit vir praktiese doeleindes soos fietswedrenne of liggaamsboukompetisies, maar 'n beesboer sal dit nie oor sy hart kry nie en waarskynlik nie tyd hê vir laasgenoemde aktiwiteite nie. Let dus maar op daarna, dit mag 'n deurslaggewende leidraad wees.

Ons beweeg dan na die broek. Dis 'n moeilike veld om te inspekteer, want deesdae is daar baie opsies beskikbaar. Die aanvaarbare opsies is 'n "Sterling" kakie kort broek, 'n (natuurlik verbleikte) denim kortbroek (sonder enige addisionele skeure en bleikstrepe wat voor die aankoop van die broek aangebring is) of 'n tradisionele PT-broek (verkieklik sonder die graad 11-rugbyspan borg se naam daarop.) Hierdie drie broeke kan egter steeds verkeerd gedra word. Daardie manne wie se broekies so styf sit dat hulle met altwee bene gelyk uit die bakkie moet klim, kan tog onmoontlik in daardie toestand oor 'n drukgang of deur 'n lyndraad klim. Skakel hulle summier uit! Groot "buckles" tel nie.

As 'n man nie 'n gespe dra nie, sê dit niks van hom nie. As hy wel een het, en daar is 'n spesifieke beesras daarop, sê dit nie noodwendig hy het 'n stoet van daardie ras of dat hy daarin belangstel nie, dit beteken dalk net dat die *John Deere*-"buckles" op Nampo te duur was en hy vir die eerste volgende alternatief moes skik. Dus kan 'n boer nie aan sy belt of "buckle" gemeet word nie.

Die hemp bly egter die moeilikste en mees misleidende aspek van die voorkoms. Ja, dit moet "two-tone" of kakie wees, maar nee, boere trek nie altyd dorp toe die oudste, mees verslete hemp wat hulle besit aan nie. Dus is die waarskynlikheid goed dat die ware boer en die "wanna-be-boer" beide skoon, heel en redelik netjiese hemde sal dra wanneer hulle van die plaas af gaan. Neem egter die omstandighede in ag wanneer jy 'n moontlike boer raakloop. As dit op Nampo, op 'n veiling of êrens ver van die platteland af is, behoort albei skoon te wees. As jy egter in die middel van die week, enige tyd na tienuur in die oggend 'n boer in die dorp raakloop, en sy hemp is silwerskoon en nie gekreukel nie, beteken dit een van twee dinge: of hy moes die bankbestuurder kom sien, of (en dis meer waarskynlik) hy is nie 'n regte boer nie! 'n Uithang-hemp is nie bepalende faktor van die murg in 'n boerseun se pype nie . . . Wys vir my 'n boer wat 'n hele trop kalwers se horings gebrand het en met 'n netjies ingesteekte hemp daarvan af kom! Neem egter weer die omstandighede in ag – 'n boer sal tog sekerlik sy hemp insteek voor hy die bankbestuurder gaan spreek! Jy sien nie baie dikwels boere in T-hemde nie, maar wanneer jy wel 'n T-hemp opmerk, en daar staan enige slagspeuk met die woord "boertjie" in op die hemp, is dit verby. 'n Ware boer sal nie die hemp hoef te koop om sy punt te bewys nie!

Dan die hoed. Daar is 'n geneigtheid onder ouer boere (wie al genoeg son gesien het in hulle lewe) om groot, breë-rant hoede te dra op die plaas. Dit wil egter voorkom asof dit regtig vir die son is, en nie 'n status-simbool of iets dergelyks nie. In die algemeen sal die jong boertjies meer dikwels pette dra. Dit is goed en wel. Maar as hy sy graad-11 rugby petjie of 'n *Castle Light* pet dra, is daar moeilikheid. Die pet moet verkieslik kakie of "camo" wees. En 'n kunsmsi-, saad-, veevoer- of wolmaatskappy se naam is 'n moet! Diegene wat wel al opgegradeer het na die breër-rant-hoed, moet met hulle arms as verwysingsraamwerk beoordeel word. As die mannetjie die hoed dra en sy arms is bruin gebrand, kan dit geduld word. As hy egter die groot hoed dra en sy arms is amper so wit soos die "kouslyn", het hy die hoed slegs opgesit ter wille van sy voorkoms, en moet hy van die boere-lys geskrap word.

Op hierdie punt is die eerste indruk gemaak, en moet daar verdere ondersoek ingestel word. As dit 'n boer is, sal hy jou met die hand groet, hy sal oogkontak maak wanneer hy jou groet en hy sal 'n stewige handdruk hê. My pa het my geleer dat as 'n mens iemand groet, moet dit nie voel of jy aan slap beesmis vat nie. Wees egter versigtig hier, want die "*Virgin Active*"-manne, wat elke dag vier ure gym en net tuna en rou eiers eet vandat hulle veertien is, gaan ook 'n stewige handdruk hê. As sy hande sagter as jou ma s'n is, kan hy maar verby hou. 'n Volbloed boer se hande moet kan draad buig en kalwers vang sonder die vrees om 'n nael te "chip".

Wanneer die meneertjie jou groet en hy lig sy hoed, mag hy ekstra punte vir goeie maniere verdien, maar let sommerk op die koop toe op na sy hare. As daar 'n aparte kuif gesny is, enige teken van sonstrepies sigbaar is (selfs net die laaste puntjies wat oorgebly het na sy sussie se troue) of 'n "comb-over" teenwoordig is, word sy kaartjie gekanseleer, mooi maniere en al!

Dan kom ons uiteindelik by die belangrike deel uit – die bepalende faktore wat die "wanna-be's" wat tot hertoe die stelsel ontglip het, van die murg-en-been boere gaan skei. Baie mense skep 'n bewonderingswaardige indruk totdat hulle hulle monde oopmaak. Die eerste alarm is die woord "koeie". As die mannetjie 'n beesboer was, sou hy geweet het dat koeie 'n spesifieke groep diere in die kudde uitsonder en nie na die hele kudde, insluitend kalwers, verse en bulle verwys nie. Waak ook teen die woorde "vroultjie-kalf" of "baba-bees". Nog 'n doodskoot is die woord "swanger". Koeie is nie swanger nie. Of dit nou met 'n seuntjie- of 'n vroultjie-kalf is, koeie is DRAGTIG! Hierdie is tekens wat hulleself sal weggee deur die loop van enige normale beesboer-gesprek. Indien die kandidaat hierdie vlak geslaag het, kan meer spesifieke vrae oor beesrasse, winterlekke en opgiemiddels gevra word. As hy nog nooit van *Premix-450* of *Delete* gehoor het nie, is hy nie 'n boer nie. Probeer ook 'n paar medisynes in sy rigting gooi, en dalk 'n bosluisoordraagbare siekte of twee. As hy goed vaar, begin in akronieme praat: BM, TB, GDT, TKP, VOV . . . As hy kan volg, is dit 'n goeie teken. Indien hy egter op hierdie stadium met 'n verwarde frons of 'n aangeplakte glimlag na jou staar, skielik begin hoes of maak of hy 'n oproep kry, kan jy sommerk in dieselfde asem vir hom totsiens sê!

Sou ons potensiële boer nog staande wees na die laasgenoemde evaluasie, is daar een toets oor. Dit gaan egter nie altyd moontlik wees om die laaste stap van die sisteem uit te voer nie: sy bakkie (want hy moet 'n bakkie hê; kom ons raak nie te polities oor die handelsmerke nie) sal jou die finale antwoord kan gee. Daar moet stof op die "dashboard" lê. Daar mag nie opsigtelike duike of skrape aan die bakkie wees nie (want dan het Pappa waarskynlik die bakkie gekoop en boetie weet nie waar geld vandaan kom nie!) Agter op die bak moet daar 'n "toolbox", 'n stuk nylon tou en 'n leë leksak of twee wees. En onder die sitplek (of enige ander plek in die kajuit) moet daar ten minste *Terramycin*, *Forray*, 'n rubber kalfspeen en 'n ordentlike spuit te vinde wees. As hy boonop met Braunvieh-lisensie plakker in die ruit spog, kan bonuspunte toegeken word!

Dis min of meer dit. Indien enige kandidaat deurgedring het tot hier, is hy die moeite werd om verder na te vors, en kan hy oorweeg word as 'n opsie op die kortlys van mense wat potensieel toegelaat kan word om met jou dogter te praat. Om in die "boere-image" vermom te wees, maak van geen man 'n boer nie. Dis nie iets wat jy kan namaak nie. Dis 'n leefwyse, 'n manier hoe jy groot word, 'n spesifieke gedagtegang waarmee jy elke oggend wakker word, en die brandende, onblusbare passie in jou hart vir die bulkende viervoetiges. Wees dus op die uitkyk vir die valse boertjies. Hulle sal wel iewers knak...

ROSSOUW'S

Braunsvieh

'n Trotse Braunsvieh stoet in die Kalahari

Elite Goud toekening van SA Stamboek & Veeplaas,
LNR & Famer's Weekly Noord-Kaap finalis vir Vleisbees kudde van die jaar

Mit Die Braunvieh K o m b u i s

As ons dink aan Braunvieh kuiers en lekker eet, is Marietjie Bezuidenhout se kombuis verseker die eerste naam wat opkom by 'n Braunvieh teler! Sy deel van haar geheime vleis disse met ons...

Nog Sagter Braunvieh Steak

500g Braunvieh Steak
1 koppie koekmeel
2-3 uie
Olie vir braai

Sout die steak en kap die koppie meel in. Braai die uie tot ligbruin. Pak die lae steak en uie in 'n oondbak.

Meng die volgende bestandele en gooi bo-oor die steak en uie lae:

2 eetlepels Tamatiesous
3 koppies Water
1 eetlepel Worcestersous
1 eetlepel Koekmeel
1 eetlepel Bisto poeier

Bedek die bak met deksel en plaas in die oond. Bak by 180° vir ongeveer 3 ure.

Eet en geniet!

Heerlike Braunvieh T-been Steak

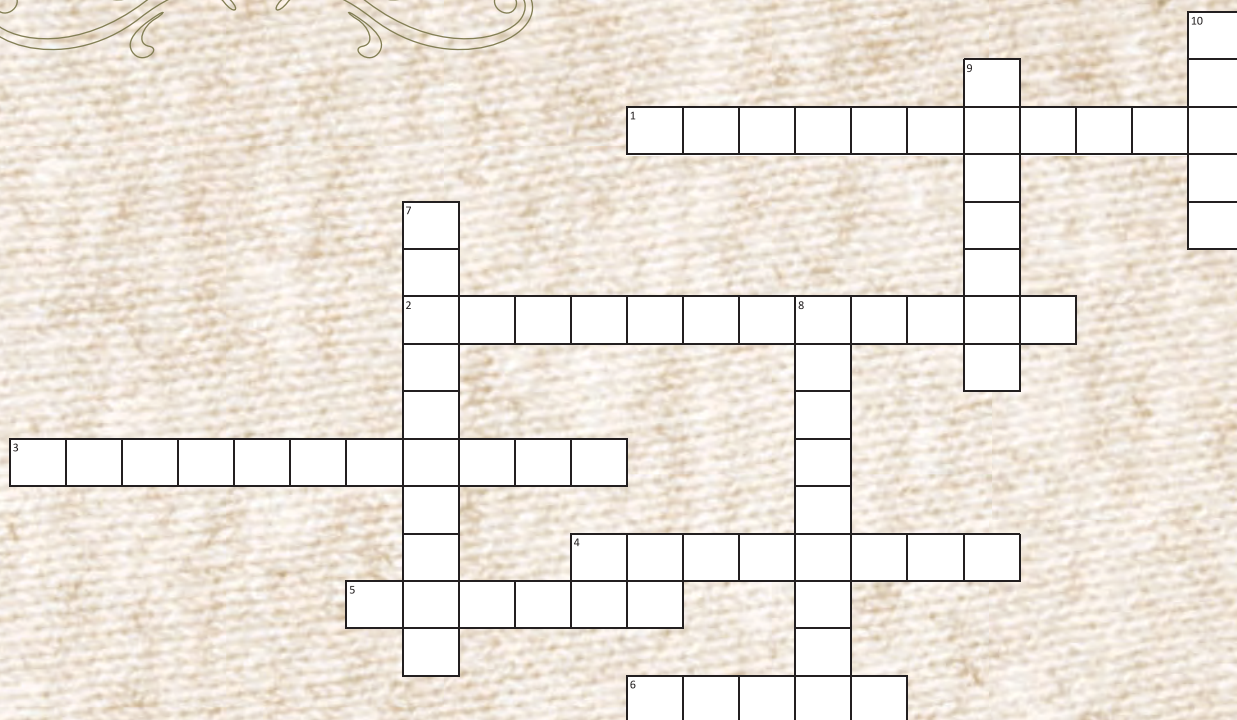
Druk die T-bene in droë uie soppoeier. Sout en peper indien nodig. Draai elke stuk vleis apart toe in foelie. Plaas in oond vir ten minste 1 uur teen 150°.

Braunvieh Blokraai

Lief vir letters? Geniet die maklike Braunvieh blokkies raaisel!

Super Slaaisous

Slaaisous en 'n lekker steak loop hand aan hand! Nog nie dit uitprobeer nie? Hier is 'n spoggerige slaaisous resep wat jou volgende steak ekstra lekker sal maak!

400ml Asyn
400ml Olie
400ml Suiker
150ml Suurlemoen Sap
1 eetlepel Knoffel
'n Knippe Sout
Swart peper na smaak
2 eetlepels Gemengde kruie of Italiaanse kruie

Sit alles saam in die voedselversapper vir ongeveer twee minute. En siedaar!

Horisontaal

- Die vorige joernaal se redakteur en mede-redakteur van die 2016 Joernaal, _____.
- 'n Bekende teler naby Brandfort in die Vrystaat is mnr. _____.
- Braunviërs is 'n ideale ras vir _____, veral vir kommersiële boere wat terminale kruisings doen.
- 'n Teler wat die ras se naam hoog hou en geskiedenis gemaak het nadat hy as beesboer van die jaar bekroon is, is _____!
- Die Veeplaas Braunvieh stoet is geplaas by _____ Landbou College.
- Braun kristalle se eienaars is Ian en Ansie _____.

Vertikaal

- Die Braunvieh is 'n _____ beesras.
- Die _____ veiling word op 5 Oktober 2016 te Kimberley aangebied.
- Die visie-president soos verkies op die Braunvieh raad in april 2016 is mnr. _____.
- Die genootskap is gestig op 2 _____ 1925.

Inspirational

Eerlikheid is 'n skoongewete vir jouself, jou medemens en voor God.

The best preparation for tomorrow is to do today's work superbly well.

"It is not what you gather, but what you scatter, that tells what kind of life you have lived."

Difficult roads often leads to beautiful destinations

Laugh often Have faith

"Accept responsibility for your life, know that it is you who will get you where you want to go, no one else." – Les Brown

Winners take risks

Like others, they fear failure but refuse to allow fear to control them
Winners never surrender
When life becomes difficult, they hang on until things get better
Winners are adaptable
They realize that there is more than one solution to a problem and are willing to find new solutions
Winners know they are imperfect
They acknowledge their weaknesses while making the best of their strong points
Winners wall but don't stay down
They refuse to allow failing to prevent them from getting up
Winners don't blame fate for their failures nor luck for their successes
Winners accept the responsibility for their conduct, think positively and see only the positive
They turn the ordinary into the extra-ordinary
Winners believe in the path they have chosen, even when it is difficult and others can't see where it's going
Winners are patient. They know their goal is worth as much as the effort it takes to achieve it
Winners are achievers. They are criticized often, but acknowledged by people who appreciate their work

(written by the mother of Brian Mitchell, South African's most successful boxer ever)

"Success seems to be connected with action. Successful people keep moving. They make mistakes, but they don't quit." – Conrad Hilton

LIVE EVERY DAY AS IF IT IS YOUR LAST

"Dit gaan altyd sleg met 'n bedrukte mens; die blymoedige mens se hele lewe is 'n fees." Spreuke 15:15

Soduko

Veeboer, na 'n besige dag van harde werk verdien jy om bietjie te ontspan! Geniet 'n Soduko in jou gunsteling joernaal!

3			4		7			9
				3				
		5	9		8	6		
1				9				3
7			2		3			6
		3				7		
		2				3		
8	5			2			9	4

Boererate

Hoesstroop

4 koppies bruin suiker
2 koppies kookwater
Kook bogenoemde vir 10 minute

2 botteltjies Lennons borsdruppels
2 bottels paragora
1 bottel ipikakuana

3 desertlepel bruin asyn
3 desertlepel heuning

Voeg by eertse mengsel en laat koud word.
(Ongeveer 1 liter hoesgoed)

Gooi 'n hand vol engelse sout in warm water om verligting te bring vir voete wat swel of uitslag op die vel. Moenie die veelsydigheid van Engelse sout onderskat nie!

Taai kinders? Na 'n dag van speel en bakaar onder die sipres lanning, sit enige ma met 'n tammetetjie! Gooi 'n groot lepel *liquid paraffin* in hulle badwater en kort voor lank is die hele kroos weer silwerskoon - sonder moeite!!!

Maak seker jy kies die beesras wat oral aanpas!

Braunvieh

Vrugbaarheid en speengewig, meer rand in jou sak, Braunvieh Bulle kan jy op enige kruisras koeie gebruik en jy het resultate met speengewig.

Koop en toets *Braunkristalle* se bulle en dan gesels ons weer!

Braunkristalle Stoet

Braunvieh

Ian Botes: 082 378 0934
Ansie Botes: 072 596 0462
braunkristalle@gmail.com

BERGLANDKOEPEL
Stoet

Wessel de Villiers

tel: 082 487 2948

e-pos: berglandkoepel@gmail.com

Ermelo Distrik & Schoemanskloof

VISIE: Deurlopende volhoubare groeivermoë te verseker.

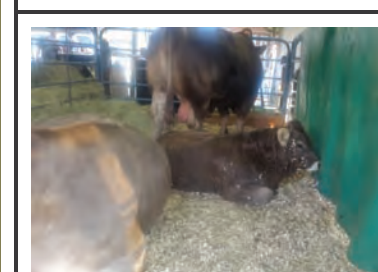
MISSIE: Om aan die behoeftes van kliënte te voldoen deur die regte tipe bloedlyne optimaal te benut.

ROYAL 2016 show

KK&K - Keuring, kuddebesoek en kuier by Eduan Braunvieh op Buttermead in 2016

Bezuidenhout Broers

Braunvieh vanaf die veld!

**Breë harde, langlyf bulle
beskikbaar. Baie vleis!**

**Skakel ons nou vir jou beste
aankoop nog!**

Kobus Bezuidenhout

Tel: 0823745022

bezmar@mtnloaded.co.za

PO Box 102

Brandfort 9400

Petri Bezuidenhout

Tel: 0828597023

vadersgift@vodamail.co.za

Lizie-Dolla

**BESTE TKP
2016**

**STREWE NA
DIE BESTE
DUBBELDOEL
KUDDE!**

Marelize Bezuidenhout
082 085 9742
marelizebez14@gmail.com

PO Box 102
Brandfort 9400

LEDELYS

NAME	TELEPHONE	FAX	MOBILE	EMAIL	CONTACT PERSON
NORTHERN CAPE					
AC DE VILLIERS BOERDERY BK	053 983 0443		082 670 6089	arina@cemforce.com, zaatina@cemforce.co.za	P. de Villiers
BAREND BRAUNVIEH	053 203 8062		078 299 3937	doep07@gmail.com	Mr. A.M. du Plessis
DE VILLIERS PDW & SEUN	053 983 0443	053 983 0443	082 670 6089	arina@cemforce.co.za	P. de Villiers
MNR. G.K. GASEKOMA	-	-	072 388 8107	cois@harman.co.za	Kleinjan Gasekoma
PDW & HB DE VILLIERS	053 983 0023	086 675 4679	082 920 7309	devillierse@lantic.net	PDW. de Villiers
MNR. SW. ROSSOUW	-	-	082 312 7208	rossouwsampie@gmail.com	Sampie
MNR. J.J.H. VAN ZYL	-	-	082 492 8123	hampie@assmang.co.za	Hampie

FREE STATE

BERGLAND KOEPSEL STOETERY	-	-	082 487 2948	amelia.botha@sasol.com, berglandkoepel@gmail.com	Wessel De Villiers
MEJ. M.S.E. BEZUIDENHOUT	051 821 1920	051 821 1920	082 0859742	marelizebez14@gmail.com	Marelize
BEZUIDENHOUT BROERS	051 821 1920/2061	051 821 1920	082 3745022	bezmar@minload.co.za, yadersgift@vodamail.co.za	Kobus / Petri
MNR. J.B. BORNMAN	051 853 2243	086 647 0181	082 553 3889	bormanj@internext.co.za	Japie
BOSDUIWEKOP BOERDERY	-	-	083 276 4720	adv4720@gmail.com	Mnr A.D.B. de Villiers (Abie)
CHARIS TRUST	-	-	082 944 4519	leonstrauss,jr@gmail.com	Mnr L. Strauss (Leon)
MNR. C.D. HAVENGA	053 6612vra1831	082 370 0106	082 821 1527	christopher@cdhifarm.co.za, jenny@cdhifarm.co.za	Christopher
JJ BESTER EN DOGTERS	083 469 1258	058 913 1998	073 299 4591	mollybester@tuks.co.za, daleen22bester@gmail.com	Hans Bester
KRISTAL BRAUNVIEH	-	-	072 596 0462	ansiebotes33@gmail.com	Mev A.J. Botes (Ansie)
LALTA TRUST	-	053 663 0172	083 282 3396	lalta_trust@polka.co.za	Mnr A.D.B. Rademeyer (Abie)
SP ELS FAMILIE TRUST	051 973 7192	051 973 7192	083 409 7381	driekop_els@yahoo.com	Fanie Els
TSALACH BRAUNVIEH STUD	-	-	072 718 6197	helene.m00@gmail.com	Mrs H. Malherbe (Helene)
MNR. PR. WESSELS	082 562 1222	-	083 264 2199	donsiewessels@gmail.com	Donsie Wessels

GAUTENG

BERGSIG TRUST	012 319 6137		082 652 6318	thysl@hotmail.com	Mnre. J.J.F.A. Botha & M.P. Louw
JC BRAUNVIEH STUD	011 452 2159	-	071 896 1466	andre.kainos@gmail.com	Mnr A.H. & Mev A. Reitsma (Andre & Annemarie)
MS M. NKATLO	011 476 2084	011 219 1629	083 779 7766	masechaba.nkatlo@gmail.com	Masechaba
VENTERSCRADLE	-	086 692 7274	082 920 5641	ventern@gmail.com	Mev. N. Venter (Nerina)

EASTERN CAPE

BOTHA DU TOIT
EDUAN BOERDERY

051 653 1495
045 971 0498

086 599 0232
086 647 8513

083 654 1922
082 897 9555

sbotha25@polka.co.za
gawien@telkomsa.net

Mev S. Botha du Toit (Sunette)
Mnr G.F. Naude (Gawie)

NORTH WEST

MNR. J.C. DREYER
MNR. F.J.N. HARMAN
LIZBOTH
MNR. H.S. MARKS
RASETO AGRICULTURAL ENTERPRISE
RATSHIKANA BRAUNVIEH STUD
BARRY STEYN

018 642 3848
083 265 6210
071 659 8626
-
018 381 2971
014 597 3040

018 642 3848
086 573 6219
086 504 7029
-
018 381 0927
018 387 4178
014 597 3040

082 857 5302
-
083 264 2472
082 388 2200
-
083 777 3512
076 761 2037

dreyerlin@mweb.co.za
cois@harman.co.za
willemg@nwel.co.za
-
zptoto@telkomsa.net
oratshikana@gmail.com
steynpractic@mweb.co.za

JC Dreyer
Cois Harman
Mnr. W.J. Grobbelaar
Harry
Mr C.M. Tolo (Chileshe)
Adv G.O.B. Ratshikana (Benjamin)
Dr J.B. Steyn (Johannes)

LIMPOPO

ERINA BRAUNVIEH SA STOETERY

-

-

083 241 3145

erhardjvr@gmail.com

Mev. C.E. Janse van Rensburg

KWA-ZULU NATAL

MR D.G. MARTIN
SWISS STAR STUD

-
-

031 451 9111
-

082 445 6606
073 095 2497

derek@deltamarketagents.co.za
ssstud2014@gmail.com

Derek
Miss. C.S. Meyer (Christa)

WESTERN CAPE

MILBANK TRUST
WITZENBERG PROPERTIES PTY LTD

028-572 1491
023-316 1945

-
023 316 1945

082 806 8750
082 447 4375

-
-

Mnr B.J. Mills (Ben)
Pieter Graaff

BOTSWANA

MR G.M.P. PORORO

2677 230 7818

-

2677 230 7818

9xbraunvieh@my.com

Mr. G.M.P. Pororo

BRV

DIE MERK VAN IETS BESONDERS.

BEESVET 33+ NUWE TEGNOLOGIE ... BETER PRESTASIE!

STOETAFRONDING

TOP GEHALTE KARKASSE

RESULTAAT-GEDREWE

Beesvet 33+ is 'n konsentraat wat met die laagste koste per kg die meeste vleis produseer! Dit is 'n spesifiek-geformuleerde proteïen-konsentraat wat lei tot ekonomiese vleisbeesafkonding. Beesvet 33+ bevat 'n groeibevorderaar wat voeromset en groei in jou beeste bevorder, asook voedingsteurnisse en koksidiöse teenwerk om maksimum wins te verseker. Maak seker jou diere geniet hierdie seisoen Beesvet 33+ - jy sal die verskil sien en aan jou sak voel!

Groei jou wins aansienlik met die tegnologie van Beesvet 33+

Vir meer inligting oor Molatek se spesifieke voere en dienste kontak ons: +27 (0)13 791-1036, molatek@rclfoods.co.za, www.molatek.co.za

Joël Herholdt
Uitvoerende Bestuurder:
Bemarking en Verkope
082 771 4036
Joel.Herholdt@rclfoods.com
Malelane

Debbie Dick
Nasionale Verkoopsbestuurder Perde
076 755 5164
Debbie.Dick@rclfoods.com
Pietermaritzburg

OOSSTREEK

Willem Volschenk
Senior Klientebestuurder
082 414 1886
Willem.Volschenk@rclfoods.com
Middelburg MP

Vakant
Tegniese Verkoopsadviseur
079 492 2244
Willem.Volschenk@rclfoods.com
Newcastle

Shaun Miles
Tegniese Verkoopsadviseur
082 779 3197
Shaun.Miles@rclfoods.com
Kokstad

CP de Vos
Tegniese Verkoopsadviseur
082 415 8239
Cp.Devos@rclfoods.com
Standerton

Enlin Neveling
Tegniese Verkoopsadviseur
082 820 5858
Enlin.Neveling@rclfoods.com
Ermelo

Espee Olivier
Tegniese Verkoopsadviseur
082 771 4035
Espee.Olivier@rclfoods.com
Vryheid

Chris van der Merwe
Tegniese Verkoopsadviseur
082 826 1058
Chris.Vandermerwe@rclfoods.com
Lydenburg

Walter Hildebrandt
Tegniese Verkoopsadviseur
084 910 8489
Walter.Hildebrandt@rclfoods.com
Pietermaritzburg

Neale White
Tegniese Verkoopsadviseur
071 302 0706
Neale.White@rclfoods.com
Bergville

Pieter Smit
Tegniese Verkoopsadviseur
082 467 5549
Pieter.Smit@rclfoods.com
Middelburg MP

Sipho Mvuyana
Nuwe Besigheidbestuurder
071 313 4269
Sipho.Mvuyana@rclfoods.com
Pietermaritzburg

WESSTREEK

Henk van der Westhuizen
Senior Klientebestuurder
082 771 4031
Henk.Vanderwesthuizen@rclfoods.com
Bloemhof

Koos van Rensburg
Tegniese Verkoopsadviseur
082 781 3825
Koos.Vanrensburg@rclfoods.com
Klerksdorp

Willie Raath
Tegniese Verkoopsadviseur
082 823 8201
Willie.Raath@rclfoods.com
Venterdorp

Nardus van Wyk
Tegniese Verkoopsadviseur
082 775 9437
Nardus.Vanwyk@rclfoods.com
Lichtenburg

Kudu van Aswegen
Tegniese Verkoopsadviseur
082 376 9864
Kudu.Vanaswegen@rclfoods.com
Piet Plessis

Janneman Aucamp
Tegniese Verkoopsadviseur
082 315 0916
Janneman.Aucamp@rclfoods.com
Schweizer-Reneke

Paul van der Merwe
Tegniese Verkoopsadviseur
081 129 4418
Paul.Vandermerwe@rclfoods.com
Windhoek

Neels Muller
Tegniese Verkoopsadviseur
082 467 5573
Neels.Muller@rclfoods.com
Hoopstad

Gerrit Naude
Tegniese Verkoopsadviseur
082 781 3827
Gerrit.Naude@rclfoods.com
Uppington

WES- EN OOSKRAAPSTREEK

Gerhard van As
Senior Klientebestuurder
082 771 4037
Gerhard.Vanas@rclfoods.com
George

Gavin Norman
Tegniese Verkoopsadviseur
083 443 0111
Gavin.Norman@rclfoods.com
Oos-Londen

James Goble
Tegniese Verkoopsadviseur
072 615 8809
James.Goble@rclfoods.com
Alexandria

Peter Webster
Tegniese Verkoopsadviseur
083 232 1249
Peter.Webster@rclfoods.com
Queenstown

Louwtjie de Beer
Tegniese Verkoopsadviseur
082 337 3634
Louwtjie.Debeer@rclfoods.com
Alwal-Noord

Kobus Gerber
Tegniese Verkoopsadviseur
082 452 4031
Kobus.Gerber@rclfoods.com
Riversdal

Gawie Bester
Tegniese Verkoopsadviseur
082 774 2579
Gawie.Bester@rclfoods.com
Moreeburg

Hennie Slabbert
Tegniese Verkoopsadviseur
082 336 6442
Hennie.Slabbert@rclfoods.com
Jeffreysbaai

George Traut
Tegniese Verkoopsadviseur
082 776 4890
George.Traut@rclfoods.com
Bredasdorp

Thinus Grobbelaar
Tegniese Verkoopsadviseur
076 372 7027
Thinus.Grobbelaar@rclfoods.com
Swellendam

Charl Vorster
Tegniese Verkoopsadviseur
084 812 7378
Charl.Vorster@rclfoods.com
De Aar

Zandisile Wapi
Nuwe Besigheidbestuurder
071 609 5043
Zandisile.Wapi@rclfoods.com
King William's Town

SENTRAALSTREEK

Dev Olivier
Senior Klientebestuurder
082 850 2700
Dev.Olivier@rclfoods.com
Kroonstad

Danie Fourie
Tegniese Verkoopsadviseur
082 451 7573
Danie.Fourie@rclfoods.com
Reitz

Gavie Gertenbach
Tegniese Verkoopsadviseur
082 773 8402
Gavie.Gertenbach@rclfoods.com
Vrede

Arno Ferreira
Tegniese Verkoopsadviseur
082 829 3887
Arno.Ferreira@rclfoods.com
De Wetsdorp

Frikkie Nel
Tegniese Verkoopsadviseur
082 771 4033
Frikkie.Nel@rclfoods.com
Senekal

Stephan Cronje
Tegniese Verkoopsadviseur
082 771 4044
Stephan.Cronje@rclfoods.com
Kroonstad

Pierre Marais
Tegniese Verkoopsadviseur
082 413 4166
Pierre.Marais@rclfoods.com
Ellisras

Fanie van Jaarsveld
Tegniese Verkoopsadviseur
082 325 5574
Fanie.Vanjaarsveld@rclfoods.com
Vivo

Vakant
Tegniese Verkoopsadviseur
082 850 2700
Dev.Olivier@rclfoods.com
Heidelberg/Gauteng

Leon Rieker
Tegniese Verkoopsadviseur
082 771 4032
Leon.Rieker@rclfoods.com
Roedtan

BESIGHEID NA BESIGHEID

Sakkie Luther
Nasionale Verkoopsbestuurder
Uitvoere en B na B
082 806 9425
Sakkie.Luther@rclfoods.com
Hartebeespoortdam

André Killian
Sleutelrekening Bestuurder
082 552 0547
Andre.Killian@rclfoods.com
Pretoria/Rustenburg

Michael Lloyd
Sleutelrekening Bestuurder
082 774 3557
Michael.Lloyd@rclfoods.com
Pietermaritzburg

Worcester
Sleutelrekening Bestuurder
082 806 9425
Sakkie.Luther@rclfoods.com
Worcester

Vakant
Sleutelrekening Bestuurder
082 567 5544
Sakkie.Luther@rclfoods.com
Oos-Londen

Katinka Neetling
Suiwel Veld Voedingkundige
072 186 0904
Katinka.Neetling@rclfoods.com

Skakel ons vir Kundige Diens!

Beesvet 33+ Reg. Nr. V17357 (Wet 36 van 1947)

Braunvieh

Paprika

Pieter & Erika de Villiers

✉ 332, Stella, 8650
✉ devillierse@lantic.net
🌐 www.pdwranch.co.za

☎ Pieter: 082 920 7309
☎ Erika: 082 542 8842
📞 053 983 0023

“Success through inspization and determination”